

Wat de Schriften
voorzeggen over:

*De wederkomst
van Christus Jezus*

Arthur Hale

INHOUD

1.	De belofte van een wereldkoning	5
2.	De belofte van Christus' wederkomst	15
3.	De rechter over levenden en doden	25
4.	De grote dag van de Here	35
5.	Een wereld van gerechtigheid en vrede	45

Impressum

Wat de Schriften voorzeggen over:
De wederkomst van Christus Jezus

Arthur Hale

Geheel herziene druk september 2010

Een uitgave van:
Met Open Bijbel/Broeders in Christus Nederland
Met Open Bijbel, Postbus 520, 3800 AM Amersfoort
Websites: metopenbijbel.nl en broedersinchristus.nl
E-mail: info@metopenBijbel.nl
Telefoon: 0318 845120 (ma-vr 9-20 u)

Alle Bijbelpassages zijn cursief gedrukt, en genomen uit de NBG '51 vertaling.

Ter bevordering van de leesbaarheid is daarin het oude taalgebruik van woorden aangepast voor de lezer van deze tijd. Voorbeelden daarvan zijn het gebruik van des/der, doch, gij (met de bijbehorende werkwoordvervoegingen).

I.

DE BELOFTE VAN EEN WERELDKONING

OMDAT Hij de Schepper is van hemel en aarde, stelt de Bijbel God telkens voor als de Koning van het heelal. Profeten en psalmisten in Israël bezingen zijn oppermachtige en absolute soevereiniteit over alles wat er is:

*De HERE heeft zijn troon in de hemel gevestigd,
zijn koningschap heerst over alles (Ps 103:19).*

*Want de HERE, de Allerhoogste, is geducht,
een groot Koning over de ganse aarde (Ps 47:3).*

David prijst de Here als de Koning die in majesteit over alles regeert: *van U is de heerschappij, o HERE, en U bent als hoofd boven alles verheven (1 Kron 29:11)*. Micha ontvangt een visioen van de Here en vertelt hierover: *Ik zag de HERE op zijn troon zitten, terwijl het ganse heer van de hemel aan zijn rechter- en aan zijn linkerhand stond (1 Kon 22:19)*.

God is in het bijzonder de Koning over alle mensen op aarde, en wordt door profeten en apostelen als zodanig erkend:

*Uw koningschap is een koningschap voor alle eeuwen,
uw heerschappij is over alle geslachten (Ps 145:13).*

Hizkia erkent dat de Here de God van Israël is, maar ook van alle volken; en wel omdat Hij de Schepper van alles is: *HERE van de heerscharen, God van Israël, die op de cherubs troont, U, U alleen bent God over alle koninkrijken van de aarde: U hebt de hemel en de aarde gemaakt (Jes 37:16)*. Jeremia vertolkt de eerbied van alle vromen in Israël in zijn lofprijzing van de Here: *Niemand is U gelijk, HERE! groot bent U en groot is uw naam in kracht! Wie zou U niet vrezen, o Koning van de volken? Want u komt het toe, want onder al de wijzen van de volken en onder al hun koningen is niemand U gelijk! (Jer 10:6,7)*.

De wereld verwerpt Gods heerschappij

Maar hoe vanzelfsprekend het principe van Gods soevereiniteit op aarde ook had moeten zijn, de droeve werkelijkheid is dat alle volken hun eigen regeerders hebben, die zeer weinig rekening houden met de wil

van hun Schepper. Want *de koninkrijken van deze wereld*, zoals de Bijbel ze noemt, ontkennen Gods heerschappij. De gehele samenleving is van Hem vervreemd, een toestand die alleen tijdelijk kan zijn, en wel met een bepaald doel.

Vandaar dat één van de voornaamste thema's door de hele Bijbel heen de komst van Gods Koninkrijk op aarde is, dat de plaats in zal nemen van alle vormen van menselijke heerschappij. Nebukadnezar, koning van Babel, zag in een door God ingegeven en profetische droom de toekomstige grote menselijke rijken afgebeeld in de vorm van een standbeeld van goud, zilver, koper, ijzer en leem. Op dit standbeeld viel een steen, die het reduceerde tot brokstukken en vervolgens tot stofdeeltjes, die door de wind werden weggeblazen *gelijk kaf op de dorsvloer*. De steen daarentegen nam in omvang toe, en werd een *grote berg, die de gehele aarde vulde*. Daniël liet de koning niet in onwetendheid over de betekenis van deze dramatische voorstelling: *In de dagen van die koningen zal de God van de hemel een koninkrijk oprichten, dat in eeuwigheid niet zal te gronde gaan, en waarvan de heerschappij op geen ander volk meer zal overgaan: het zal al die koninkrijken verbrijzelen en daaraan een einde maken, maar zelf zal het bestaan in eeuwigheid (Dan 2:44)*. In het licht van deze profetie is het eerste verzoek in Christus' modelgebed goed te begrijpen: *Uw naam worde geheiligd; uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde (Mat 6:9,10)*.

De Koning komt tot de aarde

Zoals deze indrukwekkende droom aangeeft, zal Gods Koninkrijk niet geleidelijk op aarde komen, als resultaat van een langdurig leerproces waardoor mensen gaandeweg hun verantwoordelijkheid tegenover hun Schepper gaan inzien, maar door zijn plotselinge ingrijpen en openbaring. Zijn komst is het thema van een reeks psalmen, waarin herhaaldelijk wordt verkondigd: *De HERE is Koning*. De psalmist bezingt met deze woorden geen tijdloze, principiële waarheid, maar kondigt een actuele gebeurtenis aan: God is naar de wereld gekomen om de wereldtroon te bestijgen:

De HERE is Koning...

Hij heeft Zich met kracht omgord,

Vast staat nu de wereld, zij wankelt niet (Ps 93:1).

Zegt onder de volken: De HERE is Koning ...
Hij zal de volken richten in rechtmatigheid.
De hemel verheuge zich, de aarde juiche,
de zee bruis en haar volheid ...
voor de HERE, want Hij komt,
Want Hij komt om de aarde te richten;
Hij zal de wereld richten in gerechtigheid
en de volken in zijn trouw (Ps 96:10-13).

Het boek Jesaja stelt herauten voor, die worden uitgezonden om de naderende komst van God als Koning bekend te maken. Hij noemt ze vreugdeboden (Jes 40:1-11), en schrijft hier verder over: *Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten van de vreugdebode, die vrede aankondigt, die goede boodschap brengt, die heil verkondigt, die tot Sion spreekt: Uw God is Koning!* (Jes 52:7). Om de wereldwijde betekenis van Gods verschijning in de wereld aan te geven, citeert de profeet hierbij enkele regels uit de bovenvermelde reeks 'troonsbestijgingspsalmen': *De HERE heeft zijn heilige arm ontbloot voor de ogen van alle volken en alle einden van de aarde zullen zien het heil van onze God* (Jes 52:7-10; Ps 98:2). Het resultaat zal de vestiging van Gods heerschappij over de gehele wereld zijn: *En de HERE zal koning worden over de gehele aarde, te dien dage zal de HERE de enige zijn, en zijn naam de enige* (Zach 14:9).

Het laatste Bijbelboek ziet de vervulling van deze Oudtestamentische verwachting. Engelen in de hemel zingen een lofzang, omdat Gods Koninkrijk op aarde een einde heeft gebracht aan alle menselijke rijken: *Het koningschap over de wereld is gekomen aan onze Here en aan zijn Gezalfde, en Hij zal als koning heersen tot in alle eeuwigheden* (Op 11:15).

De Koning van het volk Israël

In de Bijbelse openbaring van de wijze waarop Gods soevereiniteit eindelijk overal op aarde gevestigd zal worden, neemt het volk Israël een belangrijke plaats in. Want terwijl Gods koningschap over de wereld een zaak is voor de toekomst, is Hij vanouds Koning in bijzondere zin van het historische volk Israël. De grondslag hiervan werd gelegd in het te Sinai gesloten verbond, met de daaraan verbonden belofte: *u zult uit alle volken Mij ten eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij. En u zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk* (Ex 19:5,6).

Zijn eerste 'paleis' was de draagbare tabernakel, en zijn 'troon' bevond zich in het binnenste vertrek hiervan: het verzoendeksel boven op de ark van het verbond. De psalmist spreekt de Here aan als: *U, die op de cherubs troont* (Ps 80:2). Toen het heiligdom in Jeruzalem werd gebouwd, noemde de psalmist deze plaats *de stad van de grote Koning* (Ps 48:3). God noemt Zich *de Koning van Jakob* (Jes 41:21). Jesaja vestigt op Gods koningschap over Israël zijn vertrouwen, dat zijn volk verlost zal worden: *Want de HERE, onze Rechter, de HERE, onze Wetgever, de HERE, onze Koning, Hij zal ons verlossen* (Jes 33:22). Jeremia voorziet de tijd wanneer het afvallige volk zich in wanhoop zal afvragen: *Is de HERE niet in Sion, of is haar Koning niet in haar?* (Jer 8:19).

Daarom weigerde Gideon het verzoek van het volk: *Heers over ons met de woorden: Ik zal over u niet heersen ... de HERE zal over u heersen* (Richt 8:22,23). Om dezelfde reden wilde Samuël in later tijd een dergelijk verzoek weigeren: *Geef ons een koning om ons te richten*. In antwoord op zijn gebed gaf God te kennen dat de wens van het volk wereldsgezind was: *Mij hebben zij verworpen, dat Ik geen koning over hen zou zijn* (1 Sam. 8:6,7; 12:12).

Beloften van een koning in Israël

Toch was het van het begin af de bedoeling dat de natie Israël koningen zou hebben. Gods belofte aan de aartsvaders luidde: *Koningen van volken zullen uit haar [Sarai] voortkomen* (Gen 17:16); *Koningen zullen uit uw lendenen voortkomen* (Gen 35:11). Toen Jakob zijn profetische zegen gaf aan zijn twaalf zonen, de hoofden van Israëls stammen, maakte hij bekend uit welke stam de koning zou komen: *De scepter zal van Juda niet wijken, noch de heersersstaf tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en hem zullen de volken gehoorzaam zijn* (Gen 49:10). De vervulling van deze belofte, die in het eerste boek van de Bijbel staat opgetekend, wordt duidelijk in het laatste boek, waar Gods engel wijst op Christus Jezus, en tegen Johannes zegt: *Zie, de leeuw uit de stam Juda, de wortel van David, heeft overwonnen* (Op 5:5).

Bovendien waren er, met het oog op de komst van koningen over het volk Israël, in de wet van Mozes bepaalde instructies gegeven die zij in acht zouden moeten nemen. De koning mocht geen buitenlander zijn, niet vele vrouwen hebben, en ook niet veel zilver en goud of paarden

verzamelen. Hij moest zijn eigen afschrift van de door Mozes gegeven wet van God bezitten, om zijn leven lang zijn aandacht te richten op Gods geboden en zich onder zijn volksgenoten nederig te houden.

Het verzoek dat het volk Samuël deed een eigen koning over hen aan te stellen, was dus op zichzelf niet in strijd met Gods voornemens, maar was wel slecht gemotiveerd. Saul, Israëls eerste koning, beantwoordde meer aan het verlangen van het volk naar een sterke legeraanvoerder in de strijd met zijn vijanden, dan aan de noodzaak van een geestelijk leider. Hij was een koning naar het hart van het volk, maar niet naar Gods hart. Samuël moest hem zeggen: *u hebt het woord van de HERE verworpen; daarom heeft de HERE u verworpen, dat u geen koning meer over Israël zult zijn* (1 Sam 15:26). God zou later dit verlangen van het volk een koning te hebben gelijk de volken om hen heen, door de mond van de profeet Hosea openlijk kritiseren: *Waar is toch uw koning, dat hij u zou verlossen in al uw steden, en waar zijn uw regeerders - u die zei: Geef mij een koning en vorsten! Ik geef u een koning in mijn toorn, en Ik neem hem weg in mijn verbolgenheid* (Hos 13:10,11). Nadat Sauls regering ten einde kwam door een persoonlijke en nationale ramp, was de weg open voor de installatie van een man naar Gods hart: *Ik heb David, de zoon van Isai, gevonden, een man naar mijn hart, die al mijn bevelen zal volbrengen* (Hand 13:22). Met de zalving van Sauls opvolger, David, begon een dynastie die nooit ten einde zal komen. Kenmerkend voor zijn gezindheid was zijn verlangen een heiligdom te laten bouwen, als de plaats waar het volk zijn offers kon brengen en de HERE loven in erediensten, zoals in de wet van Mozes was beloofd (Deut 12). In antwoord op zijn verzoek verklaarde God dat dit de taak van zijn zoon Salomo zou zijn. Maar bij deze gelegenheid beloofde God ook dat er nooit een einde aan het vorstenhuis van David zou komen: *Uw huis en uw koningschap zullen voor immer bestendig zijn voor uw aangezicht, uw troon zal vast staan voor altijd* (2 Sam 7:16).

In tegenstelling tot die van Saul, was de installatie van David als koning over Israël de vervulling van Gods vroegere beloften. David, met een eigen paleis en troon, was de zichtbare vertegenwoordiger van Israëls onzichtbare Koning in de hemel. Zijn troon was eigenlijk de troon van de Here, zoals hij zelf te kennen geeft: *Uit al mijn zonen - want*

de HERE heeft mij vele zonen gegeven - verkoos Hij mijn zoon Salomo om te zitten op de troon van het koningschap van de HERE over Israël (1 Kron 28:5). De kroniekschrijver beschrijft de vervulling van Gods intentie met de woorden: *En Salomo zette zich op de troon van de HERE als koning in de plaats van zijn vader David* (1 Kron 29:23). Koning Abia verwijt Jerobeam, koning van het noordelijke rijk Israël: *u denkt het koningschap van de HERE, dat in de hand van de zonen van David is, te kunnen trotseren* (2 Kron 13:8).

Aldus bestond in Israël wat de Joodse geschiedschrijver Josephus in de eerste eeuw na Chr. een 'theocratie' noemde. God was de Koning van Israël, regerend door een zoon uit de dynastie van David. Volgens het ideaal zou de koning op de troon van David in Jeruzalem het instrument en de vertegenwoordiger van Israëls onzichtbare Koning in de hemel zijn. Evenals die van de profeten in Israël, was zijn relatie tot zijn onderdanen die van een broeder (Deut 17:15;18:15). Zijn voornaamste taak was ervoor te zorgen dat de wet van Israëls hemelse Koning in de samenleving in Israël in acht werd genomen. De koning moest regeren in strikte onderworpenheid aan Gods wil en wet; zijn autoriteit was aan God ontleend, en hij zou voortdurend Gods leiding moeten zoeken. Hij zou de koninklijke macht niet uitoefenen tot zijn eigen roem, zoals het geval was bij de heidense volken om hen heen, maar om God te verheerlijken. Hij zou dus in een bijzondere relatie met God staan. De verhouding tussen God en Israël was vastgelegd in het verbond: *Ik zal in uw midden wandelen en u tot een God zijn en u zult Mij tot een volk zijn* (Lev 26:12). Maar Gods belofte aan Israëls koning luidde: *Ik zal hem tot een vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn* (2 Sam 7:14). David zag de vervulling van deze belofte in de eerste plaats in Gods keuze van zijn zoon Salomo (1 Kron 28:6).

Zelfs tijdens de regering van David werd dit ideaal slechts zeer ten dele verwezenlijkt. Zijn zwakheden, conflicten in zijn gezin, zijn ontrouw, en het verzet van zijn onderdanen, wierpen een diepe schaduw over zijn heerschappij. De door God aan Salomo gegeven wijsheid is moeilijk terug te vinden in de pracht en praal van zijn paleis. Op enkele uitzonderingen na, zoals Hizkia en Josia, is onder al de regerende zonen van David weinig te zien van het ideaal dat hun voorvader in zijn zoge-

naamde laatste woorden beschrijft, waarin hij zijn eigen falen erkent en uitziet naar een beter koningschap dan hij zelf had ervaren.

*Een rechtvaardige heerser over de mensen,
een heerser in de vreze voor God,
hij is als het morgenlicht bij het opgaan van de zon,
een morgen zonder wolken ...
Maar niet alzo mijn huis bij God!
Toch heeft Hij mij een eeuwig verbond gegeven,
geordend in alles en verzekerd,
Want al mijn heil en alle welbehagen,
zou Hij die niet laten uitspruiten? (2 Sam 23:3-5).*

Dankzij het door God geïnspireerde commentaar van de apostel Petrus op de Pinksterdag, kunnen wij deze woorden lezen als een uiting van vertrouwen op de belofte van de Here, dat er een Koning zou komen die wel aan Zijn ideaal zou beantwoorden; en niet als de zielige belijdenis van een gefrusteerde oude man - die, in het licht van het zeer hoge ideaal van koningschap in Israël, een hopeloze mislukking was geweest: *Daar hij nu een profeet was, en wist, dat God hem onder ede gezworen had een uit de vrucht van zijn lendenen op zijn troon te doen zitten, heeft hij in de toekomst gezien en gesproken van de opstanding van de Christus (Hand 2:30,31).*

De komst van Israëls Koning

Niet alleen David, maar ook andere profeten in Israël hebben uitgezien naar de komst van de grote Zoon van David. Terwijl het volk als geheel in een steeds diepere duisternis van afgoderij en afvalligheid wegzonk, ontstond er een scheiding tussen de afvallige meerderheid en een kleine trouwe kern van ware (geestelijke) Israëlieten. Nadat koning Achaz en zijn dienaars de raad van Jesaja hadden verworpen, verzamelde de profeet een kring discipelen om zich heen: *Bind de getuigenis toe, verzegel de wet onder mijn leerlingen. En ik zal wachten op de HERE (Jes 8:16).* Ter wille van zulke kringen gelovigen in Israël, die Jesaja dikwijls een 'rest' noemt, bemoedigde God zijn trouwe dienaars met beloften van de komst van de rechtvaardige Koning, die vanaf zijn troon in Jeruzalem rechtvaardigheid en vrede zou brengen. Niet alleen over Israël maar over alle landen:

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder en men noemt hem Wonderbare Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst. Groot zal de heerschappij zijn en eindeloos de vrede op de troon van David en over zijn koninkrijk, doordat hij het sticht en grondvest met recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid (Jes 9:5,6).

Dan zal op goedertierenheid een troon worden gevestigd en in getrouwheid zal daarop in Davids tent zetelen een, die richt en die het recht zoekt en die zich haast gerechtigheid te oefenen (Jes 16:5).

Zie, de dagen komen, luidt het woord van de HERE, dat Ik aan David een rechtvaardige Spruit zal verwekken; die zal als koning regeren en verstandig handelen, die zal recht en gerechtigheid doen in het land (Jer 23:5).

Micha mocht de geboorteplaats van de komende Wereldkoning openbaren - en welke geschiktere plaats zou er kunnen zijn dan die waar David zelf het levenslicht zag? En u, Bethlehem Efratha ... uit u zal Mij voortkomen die een heerser zal zijn over Israël ... Dan zal Hij staan en hen weiden in de kracht van de HERE, zijn God ... want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden van de aarde, en Hij zal vrede zijn (Mic 5:1-3).

Voorwaar, zie, Ik zal mijn knecht, de Spruit, doen komen ... Te dien dage, luidt het woord van de HERE van de heerscharen, zult u elkaar nodigen onder de wijnstok en onder de vijgenboom (Zach 3:8,10).

Zo zegt de HERE van de heerscharen: zie, een man, wiens naam is Spruit ... Hij zal de tempel van de HEREN bouwen en hij zal met majesteit bekleed zijn en als heerser zitten op zijn troon; en hij zal priester zijn op zijn troon (Zach. 6:12,13).

Jubel luide, u dochter van Sion; juich, u dochter van Jeruzalem! Zie, uw koning komt tot u ... en hij zal de volken vrede verkondigen, en zijn heerschappij zal zich uitstrekken van zee tot zee, en van de Rivier tot de einden van de aarde (Zach 9:9,10).

Naast de reeks profetieën over de komst van God naar de aarde, om als de machtige Koning plaats te nemen op de troon in Jeruzalem en over alle landen te regeren, is er dus ook een parallelle reeks die uitziet naar de komst van de grote Zoon van David. De ene reeks is nauw met de andere verbonden, en zij voegen zich pas in het Nieuwe Testament samen, waar de dag van de Here dezelfde is als de dag van Christus'

wederverschijning. Met de komst van de gezalfde Koning zou de belofte in volledige vervulling gaan: *Ik zal Hem tot Vader zijn en Hij zal Mij tot Zoon zijn* (2 Sam 7:14). In Hem zou het ideaal verwezenlijkt worden. Hij komt om in Gods naam te regeren, begiftigd met Gods Geest om overal op aarde een rechtvaardige maatschappij te brengen: *En er zal een rijste voortkomen uit de tronk van Isai ... En op hem zal de Geest van de HERE rusten, de Geest van wijsheid en verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest van kennis en vreze voor de HERE; ja, zijn lust zal zijn in de vreze voor de HERE ... hij zal de geringen in gerechtigheid richten en over de ootmoedigen van het land in billijkheid rechtspreken, maar hij zal de aarde slaan met de roede van zijn mond en met de adem van zijn lippen de goddeloze doden ... Men zal geen kwaad doen noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van kennis van de HERE, zoals de wateren de bodem van de zee bedekken* (Jes 11:1-9). De tijd kwam toen chronische ongehoorzaamheid, afgoderij en afvalligheid de ondergang van de natie onvermijdelijk maakten; maar niet voordat God opnieuw een belofte deed van de wederoprichting van zijn Koninkrijk op aarde, onder de heerschappij van de beloofde Zoon van David. Ezechiël moest de laatste koning Zedekia aankondigen: *En u onheilige, goddeloze, vorst van Israël, wiens dag komt ten tijde van de eindafrekening, zo zegt de HERE: Neem weg die tulband! Zet af die kroon. Zo zal het niet blijven ... Totdat hij komt, die er recht op heeft en aan wie Ik het geven zal* (Ezech 21:25-27). Sinds die dag, circa tweeduizend zeshonderd jaar geleden, heeft het volk Israël geen koning meer op de troon van David in Jeruzalem gehad.

De wederkomst van de Wereldkoning

Opvallend in de vele profetieën van de komst van de Koning van Israël en van de wereld, is dat zijn verschijning om plaats te nemen op de troon in Jeruzalem een *wederkomst* zou zijn. Want David vertelt in een van zijn profetische psalmen, hoe God de Koning uitnodigt plaats te nemen aan zijn rechterhand in de hemel, alvorens de troon in Jeruzalem te bestijgen.

*Aldus luidt het woord van de HERE tot mijn Here:
Zet u aan mijn rechterhand,
totdat Ik uw vijanden gelegd heb
als een voetbank voor uw voeten.*

*De HERE strekt van Sion uw machtige scepter uit:
heers te midden van uw vijanden* (Ps 110:1,2).

Alleen wanneer Hij vanuit de hemel naar de aarde wederkomt, zal Hij zowel koning als priester zijn in Jeruzalem.

Dat de Koning zou terugkomen naar de aarde waar Hij eerder was, blijkt ook uit het visioen van Daniël. Hij zelf was kort vóór de ondergang van het rijk Juda weggevoerd naar Babel. God openbaarde hem de reeks heidense rijken, die zouden verschijnen tussen de ondergang en het herstel van Gods Koninkrijk op aarde. De droom van de Steen, die de plaats in zou nemen van de in de vorm van het standbeeld afgebeelde rijken, was een profetie van de komst van de Wereldkoning. Door Hem zou de God van de hemel een eeuwig Koninkrijk oprichten. In het door God ingegeven visioen zag Daniël deze rijken als wilde dieren, die komen en gaan. Totdat Daniël een menselijke gestalte waarnam: *Ik bleef toekijken in de nachtgezichten en zie, met de wolken van de hemel kwam iemand gelijk een mensenzoon; hij begaf zich tot de Oude van dagen, en men leidde hem voor deze; en hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht, en alle volken, naties en talen dienden hem. Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet zal vergaan, en zijn koningschap is een, dat onverderfelijk is* (Dan 7:13,14). Daniël zag de Zoon des mensen van de aarde naar Gods troon in de hemel gevoerd worden, om in zijn aanwezigheid koninklijke waardigheid te ontvangen. Gelijk van Davids-Here in Psalm 110, wordt hier van Hem te kennen gegeven, dat Hij na zijn verblijf in de hemel de wereldheerser zal worden. Terwijl het woord 'totdat' in de psalm een tijdsperiode aangeeft, geeft dit visioen de uitgestrektheid in tijd en ruimte van zijn heerschappij aan. Dat de profetie inderdaad naar de terugkomst van de Mensenzoon als Wereldkoning uitziert, blijkt uit de wijze waarop Jezus spreekt van zijn komst, met taal ontleend aan Daniëls visioen: *Zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken van de hemel, met grote macht en heerlijkheid* (Mat 24:30). Deze profetie was ook het antwoord op de vraag van de hogepriester Kajafas bij zijn verhoor: *Bent u de Christus, de Zoon van God?* Jezus zei tot Hem: *U hebt het gezegd. Maar Ik zeg u, van nu aan zult u de Zoon des mensen zien, gezeten aan de rechterhand van de Macht, en komende op de wolken van de hemel* (Mat 26:64).

2.

DE BELOFTE VAN CHRISTUS' WEDERKOMST

GEDURENDE de tweede periode van zijn arbeid onder zijn volk, was de Here Jezus werkzaam in Galilea. Het sein om zijn taak te hervatten, na zijn terugkeer uit Judea, was de gevangenneming van zijn voorbereider, Johannes de Doper: *Toen Hij vernam, dat Johannes overgeleverd was, trok Hij Zich terug naar Galilea* (Mat 4:12). Met dit nieuwe begin kwam een verandering in Jezus' boodschap, die Matteüs duidelijk aangeeft: *Van toen aan begon Jezus te prediken en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk van de hemel is nabij gekomen* (v.17).

Johannes de Doper had iets dergelijks gezegd (Mat 3:2), maar daarmee werd geproclameerd dat de komst van Israëls beloofde Messias nabij in de tijd was. Op de lippen van Jezus daarentegen wordt hiermee te kennen gegeven dat het Koninkrijk in ruimtelijke zin dichtbij was gekomen in de persoon van de Koning. Voor wie ogen en oren had, was het Koninkrijk met Christus gekomen. Niet de wereldwijde heerschappij van gerechtigheid en vrede die Israëls profeten hadden voorspeld, maar wel de wonderen van genezing die zijn Rijk zouden kenmerken. Hierop wees Jezus toen de Farizeeën een lasterlijke verklaring gaven voor deze genezingen: *Maar indien Ik door de Geest van God de boze geesten uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God over u gekomen* (Mat 12:28). Ditzelfde getuigenis van de wonderen moesten de boden van Johannes de Doper, die zich vertwijfeld afvroeg of Jezus nou de Messias was of niet, aan hun meester overbrengen: *Gaat heen en boodschapt Johannes wat u hoort en ziet: blinden worden ziende en lammen wandelen, melaatsen worden gereinigd en doven horen en doden worden opgewekt en armen ontvangen het evangelie* (Mat 11:4,5). Zulke wonderen van het Koninkrijk te hebben mogen zien, en naar de stem van de Koning te hebben mogen luisteren, was het bijzondere voorrecht van die generatie: *Voorwaar, Ik zeg u: Vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien wat u ziet, en zij hebben het niet gezien, en te horen wat u hoort, en zij hebben het niet gehoord* (Mat 13:16,17).

Matteüs wijst op het einde van Jezus' werkzaamheid in Galilea door voor een tweede en laatste keer te zeggen: *Van toen aan ...* De uitdrukking leidt het verslag van Jezus' vertrek uit Galilea in en tegelijkertijd van de laatste periode van zijn arbeid; eerst in het gebied dat ten oosten van de Jordaan lag, het Overjordaanse, en ten slotte in Jeruzalem: *Van toen aan begon Jezus Christus zijn discipelen te tonen, dat Hij naar Jeruzalem moest gaan en veel lijden ... en gedood worden en op de derde dag opgewekt worden* (Mat 16:21). Vanaf dat moment zou Jezus herhaaldelijk in het openbaar spreken van zijn sterven in Jeruzalem, als Hij zijn naderende kruisiging zijn 'verhoging' noemde (Joh 12:32,33).

De komst van de Zoon des mensen

Maar juist deze bekendmaking van zijn naderende dood, is ook de aanleiding tot de belofte van zijn wederkomst in heerlijkheid. In plaats van de vroegere proclamatie van de komst van het Koninkrijk, spreekt Jezus voortaan over de komst van de Zoon des mensen. Want met zijn komst zal ook het Koninkrijk komen; niet meer in voorlopigheid en beperktheid, maar als een wereldwijde samenleving van gerechtigheid en vrede. Vandaar dat de bede in het laatste Bijbelboek niet eindigt met *Uw Koninkrijk kome*, maar met *Amen, kom, Here Jezus!* Want met de persoonlijke komst van de Koning zal ook het Koninkrijk komen.

Zelfs de naam, de Zoon des mensen, die Jezus gewoon was te gebruiken met betrekking tot Zichzelf, gaf te kennen dat Hij na zijn opstanding de aarde tijdelijk zou verlaten om naar de hemel te gaan. Want Daniël had van de Mensenzoon gezegd: *Hij begaf Zich tot de Oude van dagen, en men leidde Hem voor deze; en Hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht, en alle volken, naties en talen dienden Hem* (Dan 7:14). Dat Jezus in deze woorden het bewijs zag dat Hij weer naar de aarde zou komen, blijkt uit zijn zinspeling op Daniël's woorden bij zijn verhoor: *Van nu aan zult u de Zoon des mensen zien, gezeten aan de Rechterhand van de Macht en komende op de wolken van de hemel* (Mat 26:64).

Met 'gezetten' zinspeelt Jezus op een ander Oudtestamenteel woord dat Hij na zijn opstanding tijdelijk naar de hemel zou gaan: *Aldus luidt het woord van de HERE tot mijn Here: Zet u aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor uw voeten* (Ps 110:1).

Jezus' woorden over zijn naderende dood in Jeruzalem, was de directe aanleiding voor het protest van Petrus, en Jezus' felle berisping van zijn onbegrip. Niet alleen Jezus, maar ook een ieder die Hem wil volgen, moet bereid zijn het leven nu te verliezen om het voor altijd te vinden. En om dit 'vinden' te verhelderen, spreekt Jezus - met een duidelijkheid die wij in de evangeliën niet eerder zijn tegengekomen - over zijn komst in heerlijkheid, en wel met leven voor zijn trouwe discipelen: *Want* [een redengevend woord, dat aangeeft dat dit vinden van leven nauw aansluit bij de daaropvolgende woorden] *de Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid van zijn Vader, met zijn engelen, en dan zal Hij een ieder vergelden naar zijn daden* (Mat 16:27).

De verheerlijking op de berg

Vooraf vanwege Jezus' kruisdood en heengaan, zou het vooruitzicht op zijn wederkomst in heerlijkheid vanaf dat moment een zeer belangrijke plaats innemen in de leer van zowel Christus als van zijn apostelen. Het was dus bijzonder passend, dat Jezus deze verkondiging vervolgde met een belofte dat sommige van zijn luisteraars Hem zouden zien komen in zijn koninklijke waardigheid: *Er zijn sommigen onder degenen die hier staan, die de dood voorzeker niet zullen smaken, voordat zij de Zoon des mensen hebben zien komen in zijn koninklijke waardigheid* (v.28).

De woorden zijn in een aantal opzichten zeer opmerkelijk. In de eerste plaats omdat slechts sommigen in zijn gehoor zijn koninklijke heerlijkheid zouden zien, en daarna toch zouden sterven. De voorafgaande woorden over discipelen belonen met eeuwig leven, geven eerder de indruk dat zij nooit zullen sterven! De drie evangeliën die deze woorden te boek stellen, geven direct daarna een verslag van Jezus' verheerlijking op de berg. Zij geven het verband tussen zijn woorden en deze gebeurtenis nog duidelijker aan, door te vertellen dat de verheerlijking zes dagen nadat Jezus ze had gesproken (volgens Lucas' inclusieve tijdrekening acht dagen) plaatsvond. Hij leidt dan drie van de discipelen die voortdurend bij Hem zijn, een hoge berg op, in de eenzaamheid. *En zijn gedaante veranderde voor hun ogen en zijn gelaat straalde gelijk de zon en zijn klederen werden wit als het licht* (Mat 17:2). Petrus, één van de drie, schreef hier later over: *Want wij zijn geen vernuftig gevonden verdichtfels nagevolgd, toen wij u de kracht en de komst van onze Here Jezus*

Christus hebben verkondigd, maar wij zijn ooggetuigen geweest van zijn majesteit. Want Hij heeft van God, de Vader, eer en heerlijkheid ontvangen (2 Pet 1:16,17).

De stralende heerlijkheid van Jezus op de berg was dus een voorproef van de heerlijkheid van zijn verschijning in de eindtijd. Hierover spreekt Jezus steeds weer als Hij in de tijd vóór zijn heengaan over zijn komst spreekt: *Want de Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid van zijn Vader* (Mat 16:27); *in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen op de troon van zijn heerlijkheid zal zitten* (19:28); *zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken van de hemel, met grote macht en heerlijkheid* (24:30); *Wanneer de Zoon des mensen komt in zijn heerlijkheid en al de engelen met Hem, dan zal Hij plaats nemen op de troon van zijn heerlijkheid* (25:31).

De derde openbaring aangaande het Koninkrijk

Deze verkondiging van Christus' komst in heerlijkheid, die kenmerkend is voor de laatste periode van Jezus' arbeid - vanaf zijn vertrek uit Galilea tot zijn dood - markeert de derde grote openbaring in zijn prediking van het evangelie van Gods Koninkrijk. Die was begonnen met de aankondiging: *Het Koninkrijk van de hemel is nabij* - d.w.z. nabij in de persoon van Christus. Het bewijs hiervan lag in zijn wonderen, waarover profeten in Israël hadden gesproken in hun beschrijving van het komende Godsrijk.

Maar iedere dag die in die eerste periode in Galilea voorbijging, zonder dat Hij het volk bevrijdde van de heidense macht van Rome, maakte de vraag van allen die in Hem geloofden nog indringender: waarom blijft het Koninkrijk uit? Waarom neemt de Koning niet plaats op zijn troon om, zoals Zacharias met het oog op zijn komst door de Geest had gezegd: *ons te redden van onze vijanden en uit de hand van allen, die ons haten ... dat Hij ons zou geven, zonder vreze, uit de hand van de vijanden verlost, Hem te dienen in heiligheid en gerechtigheid voor zijn aangezicht al onze dagen* (Luc 1:71-75)?

Jezus gaf het antwoord hierop in een nieuwe, tweede openbaring over de komst van het Koninkrijk, op de dag waarop Hij vele gelijkenissen vertelde. In tegenstelling tot andere gelijkenissen, die gewoonlijk doorzichtig waren, stelden deze de luisteraars op de proef. Dat zei Hij in antwoord op de vraag van de discipelen naar de reden voor dit

plotselinge gebruik van een nieuwe leer methode: *Waarom spreekt U tot hen in gelijkenissen?* Zijn antwoord luidde: *Omdat het u gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk van de hemel te kennen ... Want wie heeft, hem zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben* (Mat 13:10-13). De gelijkenissen leerden dat er tussen de komst van de Koning en de oprichting van zijn Koninkrijk een zekere tijdsduur nodig was om velen tot het Koninkrijk te roepen. De Koning en zijn discipelen zijn eerst zaaiers, die overal een boodschap brengen. Een tijdlang zal onkruid tussen het ontkiemde graan kunnen groeien, tot het moment dat de grote oogst wordt binnengehaald. Het onaanzienlijke begin in Galilea, te vergelijken met een mosterdzaadje, zal op den duur een geweldig resultaat opleveren. Eerst moet het evangelienet door de wereldzee getrokken worden, alsof Christus en zijn arbeiders bezig zijn als vissers mensen te vangen. Deze voorbereidende arbeid zou doorgaan tot wat Jezus, bij zijn verklaring van deze gelijkenissen tot driemaal toe *de voleinding van de wereld* noemt.

Nu, in een derde grote openbaring, maakt Hij bekend dat deze voleinding overeenkomt met zijn wederkomst vanuit de hemel. Eerst maakte Hij Zich door middel van prediking en wonderen bekend als de beloofde Koning. Vervolgens sprak Hij van de roeping van velen, voordat zijn Koninkrijk wordt opgericht. Vanaf nu maakt Hij een nieuw toekomstperspectief bekend, door over zijn komst in heerlijkheid te spreken. Zijn wederkomst fungeert van nu af als het grote oriënteringspunt en einddoel. Voortaan hebben al zijn volgelingen zijn wederverschijning in het vooruitzicht; en om de betekenis hiervan bekend te maken, spreekt Jezus opnieuw in vele gelijkenissen.

Gelijkenissen over Christus' wederkomst

Naar aanleiding van de waarschuwing dat zijn komst even onverwacht zal zijn als de zondvloed in de tijd van Noach en de verdelging van Sodom, vertelde Jezus de 'gelijkenis van de weduwe' die nooit moe werd te pleiten, totdat haar recht verschaft zou worden. Zij is een illustratie van de discipel die het diepe verlangen heeft dat recht op aarde gedaan zal worden, en daar altijd om bidt, zonder te verslappen. Als zelfs zo'n arrogante, gemakzuchtige rechter uiteindelijk bezwijkt voor de nooit aflatende aanklacht van een machteloze weduwe, dan

mogen Gods kinderen er zeker van overtuigd zijn dat hun gebeden om de komst van het Koninkrijk verhoord zullen worden. Jezus bemoedigt zulk onophoudelijk bidden met de woorden: *Ik zeg u, dat Hij hun spoedig recht zal verschaffen*. Maar zullen er zulke diepgelovige discipelen in de wereld zijn bij zijn wederkomst? *Maar, als de Zoon des mensen komt, zal Hij dan het geloof vinden op aarde?* (Luc. 18:1-8). De gelijkenis leert welke grote plaats het verzoek om Christus' wederkomst behoort in te nemen in alle gebeden van zijn volgelingen. Impliciet in de noodzaak om aanhoudend te bidden, is dat de verhoring van het gebed om de komst van het Koninkrijk pas na lange tijd zal geschieden.

Jezus vertelde de 'gelijkenis van de ponden' toen zijn medereizigers naar Jeruzalem zo onder de indruk waren van wat zij in Jericho hadden meegemaakt, dat de mening had postgevat dat Hij, eenmaal in Jeruzalem gekomen, deze keer zijn Koninkrijk zou oprichten: *Hij sprak nog een gelijkenis uit, omdat Hij dicht bij Jeruzalem was en zij meenden, dat het Koninkrijk van God terstond openbaar zou worden* (Luc 19:11). In de gelijkenis vergeleek Hij Zichzelf met de viervorst Archelaüs, die circa dertig jaar eerder naar Rome was gereisd om regeringsbevoegdheid over Judea van de keizer te ontvangen en dan als koning terug te keren. Jezus zag zijn verblijf in de hemel als de gelegenheid voor zijn discipelen op aarde Hem trouw te dienen: *En het geschiedde, toen hij terugkwam, nadat hij de koninklijke waardigheid verkregen had, dat hij die slaven, aan welke hij het geld gegeven had, bij zich liet roepen om te weten, wat ieder met zijn handel bereikt had* (vs 15). Terwijl de vorige gelijkenis het leven van Christus' discipelen voorstelde als een leven van voortdurend bidden om zijn komst, illustreert deze de noodzaak van trouwe dienst om Hem op nog effectievere wijze te kunnen dienen in zijn Koninkrijk. De woorden: *Voortreffelijk, goede slaaf; omdat u in het minste getrouw geweest bent, heb gezag over tien steden ... wees heer over vijf steden* (vs 17 ev), doen denken aan de belofte van de verhoogde Here: *Wie overwint, hem zal Ik geven met Mij te zitten op mijn troon, gelijk ook Ik heb overwonnen en gezeten ben met mijn Vader op zijn troon* (Op 3:21); en Paulus' aansporing: *indien wij volharden, zullen wij ook met Hem als koningen heersen* (2 Tim 2:12).

Hoe belangrijk deze voorstelling van het leven van zijn dienaars voor Jezus is, blijkt uit de even uitvoerige 'gelijkenis van de talenten' van dezelfde strekking (Mat 25:14-30). Ook in deze gelijkenis wordt aan dienaars het bezit van hun heer toevertrouwd, om in zijn afwezigheid zijn zaken te behartigen, en bij zijn terugkeer ter verantwoording geroepen te worden om beloond of gestraft te worden op grond van wat zij hebben gepresteerd. Wat niet in de gelijkenis van de ponden voorkwam, is hier de aanduiding dat Christus' verblijf in de hemel van lange duur zal zijn: *En na lange tijd kwam de heer van die slaven en hield afrekening met hen* (v.19).

In de 'gelijkenis van de tien maagden' vormt het lange wachten op de bruidegom een belangrijk element van het verhaal (Mat 25:1-13). Vijf van de tien maagden tonen hun onverstand door hier geen rekening mee te houden. Aangezien zij verwachtten dat hij die avond ruim op tijd voor het feest zou komen, hebben zij geen kruik olie meegebracht om eventueel hun lampen bij te vullen. Expliciet wordt verteld dat de komst van de bruidegom uitbleef en pas midden in de nacht klonk een geroep: *De bruidegom, zie, gaat uit hem tegemoet!* (v.6). Maar terwijl de gelijkenis reden geeft om te denken dat Christus pas na lange tijd zal terugkomen, is de les die Jezus zelf hieruit trekt dat zijn discipelen Hem altijd moeten verwachten: *Waakt dan, want u weet de dag noch het uur* (v.13).

Marcus voegt hier, in deze rede op de Olijfberg, nog een gelijkenis toe over 'de waakzame deurwachter' van dezelfde strekking: *Ziet toe, blijft waakzaam. Want u weet niet, wanneer het de tijd is. Gelijk een mens, die buitenlands ging, zijn huis overliet en aan zijn slaven volmacht gaf, aan ieder zijn werk, en de deurwachter opdroeg te waken. Waakt dan, want u weet niet, wanneer de heer des huizes komen zal, laat in de avond, of te middernacht, bij het hanengekraai of 's morgens vroeg, opdat hij niet, als hij plotseling komt, u slapende vinde. Wat Ik u zeg, zeg Ik allen: Waakt!* (Mar 13:33-37)

Hier komt het ook op aan in de 'gelijkenis van de inbraak': *Maar weet dit: Als de heer des huizes geweten had, in welke nachtwaak de dief zou komen, hij zou gewaakt hebben en in zijn huis niet hebben laten inbreken. Daarom weest ook u bereid, want op een uur, dat u het niet verwacht, komt de Zoon des mensen* (Mat 24:43,44).

Dit was dan ook het antwoord van Paulus op de vraag van de gemeente in Tessalonica over de tijd van Christus' wederkomst: *u weet zelf zeer goed, dat de dag van de Here zó komt, als een dief in de nacht* (1 Tes 5:2). En evenals Christus, gaat de apostel hier van uit, om zijn medegelovigen te vermanen als kinderen van het licht zó te leven, dat zij niet overvallen zullen worden als Christus werkelijk komt.

Maar hiermee is niet alles gezegd. Toen de discipelen Christus na zijn opstanding een vraag over de tijd stelden: *Here, herstelt U in deze tijd het koningschap voor Israël?* zei Hij: *Het is niet uw zaak de tijden of gelegenheden te weten, waarover de Vader de beschikking aan Zich gehouden heeft* (Hand 1:6,7). Had Hij niet vlak voor zijn dood gezegd dat de dag en het uur van zijn wederkomst alleen de Vader bekend waren (Mat 24:36)? Maar om de discipelen die in leven zouden zijn bij zijn wederkomst aan te sporen waakzaam en ijverig te zijn in zijn dienst, sprak Jezus over de wereld in de eindtijd, wanneer de uitlopende vijgenboom de voorbode van de zomer zou zijn: *Zo moet ook u, wanneer u dit ziet geschieden, weten, dat het Koninkrijk van God nabij is* (Luc 21:31). Na te hebben verteld van de radeloze angst en vrees in de wereld, die er in de tijd van zijn wederkomst zou zijn, zei Hij ook: *Wanneer deze dingen beginnen te geschieden, richt u op en heft uw hoofden omhoog, want uw verlossing komt nabij* (v.28). Kennis van wat Jezus 'de tekenen van de tijden' noemde, maakt om die reden een belangrijk deel uit van de uitrusting van de trouwe discipel.

Hoe dichterbij het einde van zijn aardse leven nadert, hoe meer Jezus dus spreekt over zijn wederkomst. Daarbij legt Hij alle nadruk op de noodzaak te leven in het voortdurend besef van de mogelijkheid van zijn plotselinge verschijning. Als Hij voor de laatste keer het bevrijdingsfeest van Pascha met zijn discipelen viert, gaat zijn gedachte uit naar de komst van het Koninkrijk, en Hij weer met zijn discipelen feest zal vieren: *Want Ik zeg u, Ik zal van nu aan voorzeker niet van de vrucht van de wijnstok drinken, voordat het Koninkrijk van God gekomen is* (Luc 22:18). Als de discipelen bedroefd zijn bij de gedachte zonder Hem verder te moeten leven, beurt Hij ze op met de belofte van zijn wederkomst, wanneer zij allen weer bijeen zullen zijn: *Wanneer Ik heengegaan ben en u plaats bereid heb, kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat ook u mijn mag, waar Ik ben* (Joh 14:3). Wellicht had Paulus deze woorden in gedachten, toen

hij de gemeente in Tessalonica vertelde hoe de Here zelf zal op een teken ... nederdalen van de hemel, want hij voegde hieraan toe: en zó zullen wij altijd met de Here wezen (1 Tes 4:17).

Christus' hemelvaart en daarna

Christus nam op de Olijfberg afscheid van zijn apostelen. Lucas vertelt ons hoe Jezus tijdens die laatste minuten opnieuw tot hen sprak over hun taak zijn getuigen te zijn tot aan het uiterste van de aarde: *En nadat Hij dit gesproken had, werd Hij opgenomen, terwijl zij het zagen, en een wolk onttrok Hem aan hun ogen* (Hand 1:9). Daniël had in een nachtgezicht gezien hoe de Mensenzoon naar God in de hemel werd geleid met de wolken van de hemel. Wij mogen dan aannemen dat de wolk die Christus omhulde toen Hij de aarde verliet, een heerlijkheidswolk was, zoals bij zijn verheerlijking op de berg.

Terwijl de discipelen naar die steeds kleiner wordende wolk turen, worden zij verrast door stemmen vlakbij hen: *Galileese mannen, wat staat u daar en ziet op naar de hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is naar de hemel, zal op dezelfde wijze wederkomen, als u Hem ten hemel hebt zien varen* (Hand 1:11). Jezus verliet de aarde lichamelijk, in een wolk. Op deze wijze zal Hij ook terugkomen, zoals Hij zelf meermalen had gezegd, en zijn apostel, in zijn inleiding op het boek Openbaring, opnieuw zou betuigen: *Zie, Hij komt met de wolken en elk oog zal Hem zien* (Op 1:7).

Voor Joden die door de evangelieverkondiging van de apostelen tot geloof in Jezus van Nazaret als de Messias waren gekomen, was zijn wederkomst vanzelfsprekend. Het grote thema van Israëls profeten was de komst van Gods Koninkrijk op aarde; en dit gold vooral voor zijn allergrootste Profeet. Zijn verblijf in de hemel zou gevolgd worden door zijn terugkomst, en wij mogen aannemen dat zij reeds spoedig hebben ingezien dat zulke woorden als: *De HERE is Koning ... want Hij komt om de aarde te richten* (Ps 96), door Christus' wederkomst in vervulling zouden gaan, zodat bijzondere uitleg hiervan niet nodig zou zijn. In hun toespraak in de tempel, na de wonderlijke genezing van de verlamde, doen Petrus en Johannes een beroep op hun luisteraars met het oog op Christus' wederkomst: *Komt dan tot berouw en bekering, opdat uw zonden uitgedelgd worden, opdat er tijden van verademing mogen komen van het aangezicht van de Here, en Hij de Christus, die voor u tevoren bestemd was, Jezus, zende;*

Hem moest de hemel opnemen tot de tijd van de wederoprichting van alle dingen, waarvan God gesproken heeft bij monde van zijn heilige profeten, van oudsher (Hand 3:19-21).

Het evangelie van Christus' wederkomst in de heidenwereld

Paulus' twee brieven aan de gemeente in Tessalonica verschaffen ons een verhelderend inzicht in de plaats die Christus' wederkomst innam in zijn evangelieverkondiging in de heidenwereld. Daarin beschrijft hij de verandering die zijn boodschap in zijn bekeerlingen aldaar heeft gemaakt, aan de hand van wat anderen hem daarover hebben verteld: *Want zelf verhalen zij van ons, hoe wij bij u ontvangen zijn en hoe u zich van de afgoden tot God bekeerd hebt, om de levende en waarachtige God te dienen, en uit de hemelen zijn Zoon te verwachten* (1 Tes 1:9,10).

Wat deze bekeerlingen voor hem betekenen, geeft hij te kennen met het oog op Christus' wederkomst. Wat zal hij, op die dag wanneer hij rekenschap voor de Here moet afleggen, blij zijn om voor de Rechter te mogen staan in hun gezelschap! Welk beter getuigenis zou er voor hem kunnen zijn? *Want wie is onze hoop of blijdschap of erekrans voor onze Here Jezus bij zijn komst, wie anders dan u? Ja, u bent onze eer en blijdschap* (1 Tes 2:19,20). De dag dat hij voor Christus moet staan, zal ook de beslissende dag voor hen zijn. Vandaar zijn bede dat zij op die oordeelsdag onberispelijk bevonden zullen worden: *om uw harten te versterken, zodat zij onberispelijk zijn in heiligheid voor onze God en Vader bij de komst van onze Here Jezus met al zijn heiligen* (1 Tes 3:13); *En Hij, de God van vrede, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in allen dele onberispelijk bewaard te zijn* (5: 23).

3.

DE RECHTER OVER LEVENDEN EN DODEN

WAT zou het fascinerend zijn een blik te mogen werpen achter de coulissen, op de voorbereidingen in de hemel op de naderende terugkeer van de Here Jezus Christus naar de aarde! Naar aanleiding van de onthullingen van profeten en apostelen, hebben gelovigen eeuwenlang met groot verlangen uitgezien naar zijn komst. Eindelijk is het gebeurd, en het lange wachten, en het spotten van niet-gelovigen hierover is voorbij. Hij komt in het gezelschap van duizenden engelen, die allen een taak hebben te verrichten. In zijn rede op de Olijfberg sprak Jezus over zijn plotselinge verschijning in de wereld van de eindtijd: *zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken van de hemel, met grote macht en heerlijkheid* (Mat 24:30). En zijn direct daaropvolgende woorden luiden: *En Hij zal zijn engelen uitzenden met luid bazuingeschal en zij zullen zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het ene uiterste van de hemelen tot het andere* (Mat 25:31).

Dit luid bazuingeschal bij Christus' uitzenden van een menigte engelen over de gehele aarde, om zijn dienaars samen te brengen, doet denken aan Paulus' woorden over de opstandingsdag: *de bazuin zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden* (1 Kor 15:52). De taak van sommige engelen zal dus het doen herleven van Gods kinderen uit alle tijden en landen zijn, op de plaats waar zij eens gestorven zijn. Slaap is een bekende Bijbelse voorstelling van de toestand van een gelovige die gestorven is; en de opstanding in de eindtijd wordt gezien als een ontwaken in de ochtend. David schrijft in een psalm: *Maar ik zal in gerechtigheid uw aangezicht aanschouwen, en bij het ontwaken mij verzadigen met uw beeld* (Ps 17:15). De profeet Jesaja spreekt een vergelijkbare hoop uit: *Herleven zullen uw doden - ook mijn lijk, opstaan zullen zij. Ontwaakt en jubelt, u, die woont in het stof* (Jes 26:19). Dit is ook het beeld dat Gods engel gebruikte, toen hij Daniël vertelde dat er in de eindtijd een grote crisis over de wereld zou komen: *Velen van hen die slapen in het stof van de aarde, zullen ontwaken* (Dan 12:2).

Terwijl sommige engelen dus de taak hebben Gods kinderen weer tot leven te brengen, gaan anderen naar gelovigen die in leven zijn, om ook hen tot de Here te brengen. Christus vertelde bij een andere gelegenheid hoe zulke gelovigen in de eindtijd plotseling uit hun normale, dagelijks bestaan weggenomen zullen worden: *Ik zeg u, in die nacht zullen er twee in één bed zijn, de één zal aangenomen, de ander achtergelaten worden. Twee vrouwen zullen samen bezig zijn met malen, de ene zal aangenomen, de andere achtergelaten worden. Twee zullen op het land zijn, de een zal aangenomen, de ander achtergelaten worden* (Luc 17:34-36).

De nog levende gelovigen hebben geen voorrang

Leden in de gemeente in Tessalonica hadden een verkeerde voorstelling van wat bij Christus' komst zal gebeuren. Om de een of andere reden meenden zij dat eerst alleen gelovigen die nog in leven zouden zijn naar de Here gebracht zouden worden, terwijl allen die vóór die tijd gestorven waren pas later opgewekt zouden worden. Zij zouden dus de heerlijkheid van Christus' verschijning missen. Het is begrijpelijk dat de gemeenteleden om die reden bedroefd waren; want dat zou inhouden dat hun overleden geliefde broeders en zusters in het geloof, niet met hen aanwezig zouden zijn bij die heerlijke ontmoeting met Christus, op het moment van zijn verschijning.

In zijn eerste brief aan die gemeente legt Paulus uit dat deze zienswijze een misverstand is, en dat er dus geen enkele reden was voor hun bedroefdheid. Hij verzekert de gemeente dat in leven zijn bij Christus wederkomst geen enkel voordeel zal hebben: *Want dit zeggen wij u met een woord van de Here: wij, levenden, die achterblijven tot de komst van de Here, zullen in geen geval de ontslapenen voorgaan* (1 Tes 4:15). Het eerste dat bij Christus' komst zal gebeuren, legt de apostel vervolgens nader uit, is de opstanding van allen die in Christus gestorven zijn: *zij die in Christus gestorven zijn, zullen het eerst opstaan - waar 'eerst' tegenover het 'daarna' van het volgende vers staat. Uiteraard omvat de uitdrukking 'in Christus' ook gelovigen die in Oudtestamentische tijden leefden, waarbij wij bijvoorbeeld ook mogen denken aan de vele in Hebreeën 11 vermelde geloofsgetuigen.*

Alleen wanneer de engelen alle overledenen weer tot leven hebben gebracht, komen de gelovigen die nog in leven zijn aan de orde: *Daarna*

zullen wij, levenden, die achterbleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden (v.17). Allen die in aanmerking komen worden door de engelen op wolken door de lucht weggevoerd, tot wat Paulus 'een ontmoeting' met de Here noemt.

De troon van Christus een rechterstoel

Wat voor ontmoeting is dit, en waar zal deze plaatsvinden? In dezelfde rede op de Olijfberg zegt Jezus, dat Hij na zijn terugkeer plaats zal nemen op zijn troon: *Wanneer dan de Zoon des mensen komt in zijn heerlijkheid en al de engelen met Hem, dan zal Hij plaats nemen op de troon van zijn heerlijkheid (Mat 25:31)*. De engel Gabriël had met Maria over deze troon van de Messias gesproken: *de Here God zal Hem de troon van zijn vader David geven (Luc 1:32)*. De koninklijke troon in Israël fungeerde ook als rechterstoel, aangezien de koning tevens ook de opperste rechter was. Salomo was zo'n rechter-koning, op wie de spreuken van toepassing zijn: *Het godsoordeel is op de lippen van de koning, in het gericht faalt zijn mond niet. Een koning, op de rechterstoel gezeten, weet reeds met zijn ogen al het boze te schiften (Spr 20:8)*. In zijn paleis bevond zich trouwens de troonzaal, waar hij recht sprak, de rechtszaal (1 Kon 7:7).

Vandaar de voorstelling van God, de Koning over allen, als de Rechter die op zijn troon in de hemel de wereld oordeelt: *Want mijn pleitzaak en mijn geding hebt U berecht, als rechtvaardig rechter de rechterstoel bestegen ... Maar de HERE zetelt voor eeuwig, zijn rechterstoel heeft Hij ten gerichte gezet: ja, Hij oordeelt de wereld in gerechtigheid (Ps 9:5,8,9)*.

Dit is dan ook de voorstelling van Christus wanneer Hij naar de aarde komt als de Rechter-Koning van de wereld. Hij neemt plaats in heerlijkheid op zijn troon, omringd door de engelen die Hem naar de aarde hebben vergezeld. De troon is zijn rechterstoel, waar allen die vóór Hem worden gebracht zijn oordeel over hun eeuwige toekomst horen. Waar Jezus spreekt van zijn troon, spreekt Paulus van zijn rechterstoel: *Want wij moeten allen openbaar worden voor de rechterstoel van Christus (2 Kor 5:10)*. En evenals de troon van David ook de troon van de Here werd genoemd, want de koning op aarde regeerde in Gods naam als zijn vertegenwoordiger, kan Paulus Christus' troon of rechterstoel ook de rechterstoel van God noemen; want Hij spreekt zijn oordeel uit in Gods naam: *U echter, wat oordeelt u uw broeder? of ook u,*

wat minacht u uw broeder? Want wij zullen allen gesteld worden voor de rechterstoel van God. Want er staat geschreven ... Zo zal dan ieder onzer voor zichzelf rekenschap geven aan God (Rom 14:10-12). Omringd door de engelen, die al deze dienaars van God voor Christus' troon hebben gebracht, spreekt de Rechter-Koning zijn oordeel uit, overeenkomstig zijn belofte: *Een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen van God (Luc 12:8)*.

Door God als Rechter aangesteld

Jezus zei eens: *Want gelijk de Vader leven heeft in Zichzelf, heeft Hij ook de Zoon gegeven, leven te hebben in Zichzelf. En Hij heeft Hem macht gegeven om gericht te houden, omdat Hij de Zoon des mensen is (Joh 5:26,27)*. Het uitspreken van oordeel komt hier dus overeen met het geven van leven. Voor deze bevoegdheid dankt Christus zijn Vader, zoals Hij in een gebed zei: *gelijk U Hem macht hebt gegeven over alle vlees, om aan al wat U Hem gegeven hebt, eeuwig leven te schenken (Joh 17:2)*. Later getuigde Petrus van Christus: *Hij is het, die door God is aangesteld tot rechter over levenden en doden (Hand 10:42)*. Een profetische psalm had met betrekking tot Christus als Koning gezegd: *Leven vroeg Hij van U; U gaf het Hem, lengte van dagen voor altoos en immer. (Ps 21:5)*.

Evenals wat in het Oude Testament 'de dag van de Here' wordt genoemd, en in de leer van Christus en zijn apostelen de dag van Christus' komst is, zo ook vindt in het Nieuwe Testament de aankondiging dat God de wereld zal oordelen zijn vervulling in de wederkomst van Christus als Rechter. Paulus verleent kracht aan zijn bevel het evangelie te verkondigen, met een verwijzing naar deze dag waarop ieder mens zich voor zijn Here moet verantwoorden: *Ik betuig u nadrukkelijk voor God en Christus, die levenden en doden zal oordelen (2 Tim 4:1)*.

Wie komen ervoor in aanmerking?

Wie zijn dezen die uit de vele miljoenen mensen die in de loop van de eeuwen op aarde hebben geleefd, zijn uitgekozen om door Gods engelen voor de troon van de Rechter-Koning gebracht te worden? In ieder geval degenen die voldoende kennis van Gods wil hebben gehad om voor hun levenswijze ter verantwoording geroepen te worden. De komst van een dag waarop een discipel zich voor zijn woorden en daden voor zijn Here

moet verantwoorden, is een bekend thema in de leer van Christus en zijn apostelen. Naar aanleiding van een lasterlijke veroordeling van zijn genezingen door de Farizeeën, zei Jezus: *Van elk ijdel woord, dat de mensen zullen spreken, zullen zij rekenschap geven op de dag van het oordeel* (Mat 12:36). De schrijver van de brief aan de Hebreëen zegt met betrekking tot voorgangers in de gemeente: *zij zijn het, die waken over uw zielen, daar zij rekenschap zullen moeten afleggen* (Heb 13:17). Petrus waarschuwt voor de gevolgen van onbehoorlijk gedrag, met de woorden: *zij zullen daarvan rekenschap moeten geven aan Hem, die gereed staat om levenden en doden te oordelen* (1 Pet 4:5).

Jezus heeft deze gelegenheid, waarbij een mens verantwoording moet afleggen, geïllustreerd in een aantal gelijkenissen. Bij zijn vertrek naar het buitenland vertrouwt een rijke man een enorme som geld toe aan zijn slaven, met de opdracht daar zaken mee te doen en zo veel meer voor hun heer te verwerven. Dat zij ruime gelegenheid krijgen de zaken van hun heer te behartigen, blijkt uit zijn langdurige afwezigheid. *Pas na lange tijd kwam de heer des huizes en hield afrekening met hen* (Mat 25:19). In de gelijkenis van de ponden krijgen de slaven van de man van hoge geboorte, die bij zijn terugkomst ook koning zal zijn, de instructie met het hun toevertrouwde geld goede zaken te doen: *Drijft handel, totdat ik terugkom* (Luc 19:13). *En het geschiedde, toen hij terugkwam, nadat hij de koninklijke waardigheid in ontvangst genomen had, dat hij die slaven, aan welke hij het geld gegeven had, bij zich liet roepen om te weten, wat ieder met zijn handel bereikt had* (v.15). Ook deze slaven moeten dan op een bepaalde dag verslag uitbrengen over hun werk. Beslissend in weer andere gelijkenissen is de toestand waarin een dienaar van Christus zich bevindt bij de plotselinge verschijning van zijn Here: *Wie is dan de trouwe, de verstandige rentmeester, die de heer over zijn bedienden zal stellen om hun op tijd hun deel te geven? Zalig die slaaf, die zijn heer bij zijn komst zó bezig zal vinden. Waarlijk, Ik zeg u, dat hij hem over al zijn bezit zal stellen* (Luc 12:42-44).

Uit deze illustraties moeten wij concluderen dat degenen die vóór Christus' rechterstoel worden gebracht, mensen zijn die iets hebben waarover zij rekenschap moeten afleggen. Hoe kan wie geen weet heeft van Gods morele eisen zich verantwoorden voor het niet voldoen daaraan? Deze conclusie wordt bevestigd in Paulus' woorden over het

rechtvaardig oordeel van God op de 'dag van de Here': Want allen, die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en allen, die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden (Rom 2:12). Degenen die geen kennis van Gods geboden hebben, gaan verloren, terwijl zij die wel op de hoogte zijn van zijn morele eisen geoordeeld zullen worden op grond van het criterium of zij dienovereenkomstig hebben geleefd. Met deze woorden geeft Paulus dus drie categorieën aan, waarin de hele mensheid ingedeeld kan worden: 1) zij die door gebrek aan kennis van Gods geboden verloren gaan, d.w.z. nooit zullen ontwaken uit de doodslaap, 2) zij die geoordeeld worden en die door Christus met de eeuwige dood gevonnist zullen worden, en 3) zij die door Hem waardig bevonden zullen worden Gods gave van volmaakt en eeuwig leven te ontvangen.

Als zijn inleiding op zijn beeldrijke voorstelling van de scheiding van schapen en bokken zei Jezus: *En al de volken zullen vóór Hem verzameld worden, en Hij zal ze van elkander scheiden, zoals de herder de schapen scheidt van de bokken* (Mat 25:32). Sommigen menen in de uitdrukking 'al de volken' te lezen dat dit een oordeel is van volken als zodanig - alsof er zo iets als rechtvaardige en onrechtvaardige volken bestaat; en alsof het aannemelijk is dat sommige volken naar de eeuwige straf gaan en andere volken naar het eeuwige leven! Anderen zien hierin een bewijs dat allen die ooit hebben geleefd vóór Hem gebracht zullen worden. In het slot van dit evangelie echter beveelt Christus zijn apostelen: *maakt al de volken tot mijn discipelen*, waar dezelfde uitdrukking kennelijk niet volken doch individuen betekent; en niet alle mensen onder de volken, maar diegenen die een positief antwoord geven op de roeping tot discipelschap. Het zijn dezen die bij Christus' wederkomst rekenschap voor Hem moeten afleggen.

De noodzaak van goede werken

Doorslaggevend bij de beoordeling van de Rechter-Koning is gehoorzaamheid aan Gods wil. Hier komt het op aan in Christus' waarschuwing in de Bergrede: *Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het Koninkrijk van de hemel binnengaan, maar wie doet de wil van mijn Vader, die in de hemel is* (Mat 7:21). Deze wil van de Vader houdt vooral in dat zijn kinderen voor andere kinderen van Hem zorgen: *En wie één van deze*

kleinen, omdat hij een discipel is, ook maar een beker koud water te drinken geeft, voorwaar, Ik zeg u, zijn loon zal hem geenszins ontgaan (Mat 10:42). Dit is ook het criterium dat beslissend is in Jezus' voorstelling van de scheiding van bokken en schapen. Wanneer degenen die aan de rechterhand van de Koning gesteld zijn, Hem vragen wanneer zij al die goede dingen, waarvoor Hij hen prijst, voor Hem hebben gedaan, zegt Hij: Voorwaar, Ik zeg u, in zoverre u dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt u het Mij gedaan (Mat 25:40). Paulus past dit principe als volgt toe: *Laten wij dus, daar wij de gelegenheid hebben, doen wat goed is voor allen, maar inzonderheid voor onze geloofsgenoten* (Gal 6:10). Er is niets beters dat een mens voor zijn medemens kan doen, dan hem of haar het evangelie te prediken. Dit is Jezus' gebod aan al zijn discipelen; en het brengt degenen die de heilsboodschap ontvangen, en in trouw daaraan leven, bij Christus' komst de zegen van eeuwig en volmaakt leven in zijn Koninkrijk. Het zou een grove miskennis van de zaak zijn, als wij zouden denken dat 'goede werken' om in de tijdelijke behoeften van mensen te voorzien het voornaamste is dat van een discipel wordt verwacht. Het voorbeeld van Christus en zijn apostelen, die de verkondiging van het evangelie als hun prioriteit beschouwden, en die geen bevelen hebben achtergelaten met het oog op de verbetering van de samenleving - zelfs geen woord over het kwaad van slavernij in de toenmalige maatschappij! - is hier van doorslaggevend belang.

Dat goede werken op de dag van het oordeel beslissend zijn voor de eeuwige toekomst van een mens - voor altoos in heerlijkheid leven, of een definitieve dood ondergaan - blijkt uit vele uitspraken van Christus en zijn apostelen: *Want de Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid van zijn Vader, met zijn engelen, dan zal Hij een ieder vergelden naar zijn daden* (Mat 16:27). In het boek Openbaring houdt de verhoogde Here vast aan ditzelfde fundamentele principe: *Ik zal u vergelden, een ieder naar uw werken* (Op 2:23); *Zie, Ik kom spoedig en mijn loon is bij Mij om een ieder te vergelden, naardat zijn werk is* (Op 22:12).

In zijn brief aan de Romeinen gaat Paulus nader in op de dag waarop God mensen zal oordelen door Christus Jezus: *Want niet de hoorders van de wet zijn rechtvaardig bij God, maar de daders van de wet zullen gerechtvaardigd worden* (Rom 2:13). De apostel citeert het woord van de psalmist: *U zult ieder vergelden naar zijn werk* (Ps 62:13).

Rechtvaardiging door het geloof

Maar gaat deze eis van goede werken om Christus' goedkeuring op de dag van het oordeel te krijgen, niet lijnrecht in tegen Paulus' evangelie van rechtvaardiging door het geloof? In zijn brief aan de Romeinen geeft Paulus een verklaring van zijn arbeid als apostel van Christus, met de woorden: *Want ik schaam mij het evangelie niet; want het is een kracht van God tot behoud voor een ieder die gelooft, eerst voor de Jood, maar ook voor de Griek. Want gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven staat: De rechtvaardige zal uit geloof leven* (Rom 1:16,17). Bij de nadere uitleg van deze woorden, stelt Paulus deze rechtvaardiging door geloof tegenover rechtvaardiging door wat hij 'werken' noemt. Enige sprake van verdienstelijkheid wijst hij hierbij stellig van de hand: *Nu wordt hem, die werkt, het loon niet toegerekend uit genade, maar krachtens verplichting. Hem echter, die niet werkt, maar zijn geloof vestigt op Hem, die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid* (Rom 4:4,5).

Hoe is dan behoudenis op grond van geloof te rijmen met de noodzaak op de dag van het oordeel goede werken te hebben gedaan? Hoe zal iemand vergolden worden *naardat zijn werk is*, aangezien eeuwig leven niet te verdienen is? Het antwoord is te vinden in het vaststellen van wat met de beide termen, 'geloof' en 'werken', wordt bedoeld.

Een mens wordt niet behouden door geloof in de betenis van geloof als een prestatie. Het zou absurd zijn te zeggen: *U hebt geloof en ik heb werken* alsof zij als concurrerende deugden tegenover elkaar gesteld kunnen worden (Jak 2:14-18). Een mens wordt immers niet door geloof als zodanig gered, maar door Gods heilswerk in Christus. De volkomen gehoorzaamheid die niemand kan volbrengen, heeft Gods Zoon volbracht; en daardoor mogen anderen gezegend worden. Alleen door de verbondenheid met Hem ontvangen mensen vergeving, en hebben zij hoop op eeuwig leven: *Zo is er dan geen veroordeling voor hen, die in Christus Jezus zijn* (Rom 8:1). Deze relatie komt tot stand door de doop in Hem; die op zichzelf een daad van geloof en gehoorzaamheid is: *Want u bent allen zonen van God, door het geloof, in Christus Jezus. Want u allen, die in Christus gedoopt bent, hebt u met Christus bekleed* (Gal 3:26,27). Het oude leven buiten Christus wordt afgelegd, en een mens begint zijn leven

helemaal opnieuw, als discipel van de Here. Hoezeer geloof in Christus het dynamische beginsel is in dit nieuwe leven, geeft Paulus aan in deze zelfde brief aan de Galaten: *En voor zover ik nu nog in het vlees leef, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zich voor mij heeft overgegeven* (Gal 2:20). Geloof geeft toegang tot Gods genade in Christus, maakt verbondenheid met Christus in zijn sterven en zijn nieuwe leven mogelijk, en is voortaan de drijfveer in het leven dat naar de wederkomst van de Here en het ontvangen van eeuwig en volmaakt leven uitziert.

Vanzelfsprekend zal deze geloofsgemeenschap met Christus aanleiding geven tot wat Paulus 'geloofsgehoorzaamheid' noemt. Er is hier geen sprake van welk werk dan ook buiten het geloof in Christus verricht, alsof een mens zo onverstandig zou zijn te zeggen: 'Kijk eens wat ik door eigen kracht presteer'! Jezus geeft een prachtige illustratie van de juiste verhouding van de discipel tot zijn Here, in zijn beeld van de wijnstok en de ranken: *Evenals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet aan de wijnstok blijft, zo ook u niet, indien u in Mij niet blijft. Ik ben de wijnstok, u bent de ranken. Wie in Mij blijft, gelijk Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen* (Joh 15:4,5). Vandaar dat Paulus tegenover wat hij 'de werken [meervoud!] van het vlees' noemt, 'de vrucht van de Geest' voorstelt: *liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing* (Gal 5:19,22). Op de dag van het oordeel worden de zichtbare gevolgen van iemands discipelschap een getuigenis van zijn innerlijke gezindheid en karakter: *aan hun vruchten zult u hen kennen* (Mat 7:16).

Het felle debat over rechtvaardiging door de wet of door geloof, dat Paulus in zijn brieven aan de Romeinen uitvoerig behandelt, is voortgekomen uit de radicale miskennis in het toenmalige Jodendom van de plaats van Gods wet. Tijdens zijn evangelieverkondiging werd Paulus steeds geconfronteerd met Joden die meenden dat God de wet had gegeven als heilsmiddel. Zij zagen in ieder mens zowel slechte als goede neigingen. Ieder mens faalt, maar de wet gaf de gelegenheid als tegengewicht voor de zonden waaraan een mens schuldig was, daden van gehoorzaamheid te verrichten. Aldus werd het leven van een mens maar al te vaak gezien als een rekening, waar zonden aan de creditzijde en goede werken aan de debetzijde werden geboekt. Pas op de dag van het oordeel zal blijken of

het uiteindelijke saldo batig of negatief zal zijn, met al de eeuwige gevolgen van dien. De onvermijdelijke uitwerking van deze opvatting was een onevenwichtige waardering voor eigen goede daden, en - gezien de zwakheid van mensen - een noodlottige wettische en oppervlakkige nadruk op uitwendige gehoorzaamheid, ten koste van de innerlijke gezindheid en gemeenschap met de Here.

Het oordeel over de wereld

Uit de leer van Christus en zijn apostelen blijkt overduidelijk dat oordeel bij zijn wederkomst tweërlei betekenis heeft: zijn beoordeling van individuen, als gevolg waarvan zij òf gezegend zullen worden met eeuwig leven, òf de eeuwige dood ingaan. Bij nadere beschouwing blijkt dat Christus bij zijn wederkomst eerst zijn volgelingen zal oordelen, en vervolgens de confrontatie met de wereld zal aangaan, met in zijn gezelschap de trouwe dienaars die van Hem eeuwig leven ontvingen. Petrus merkt hierover op: *het oordeel begint bij het huis van God* (1 Pet 4:17). Pas daarna begint de confrontatie met de wereld; want dan zullen zij die van hun Here en Heiland eeuwig leven hebben ontvangen, met Hem zijn op de dag van het oordeel over de wereld: *Zij, die met Hem zijn, de geroepen en uitverkorenen en gelovigen* (Op 17:14); *En zie, een wit paard: en Hij, die daarop zat, wordt genoemd Getrouw en Waarachtig, en Hij velt vonnis en voert oorlog in gerechtigheid ... En de heerscharen, die in de hemel zijn, volgden Hem op witte paarden, gehuld in wit en smetteloos fijn linnen* (Op 19:11,14). Bij deze geweldige overgang van de koninkrijken van deze wereld tot het Koninkrijk van God en zijn Gezalfde, gebruiken zij de macht die Christus hen toevertrouwde: *En wie overwint en mijn werken tot het einde toe bewaart, hem zal Ik macht geven over de heidenen; en hij zal hen hoeden met een ijzeren staf, als aardewerk worden zij verbrijzeld, gelijk ook Ik van mijn Vader ontvangen heb, en Ik zal hem de morgenster geven* (Op 2:26,27).

4.

DE GROTE DAG VAN DE HERE

EÉN van de grootste thema's van Israëls profeten, is dat de geschiedenis van mensen en naties eindelijk zal uitlopen op een ontzagwekkende openbaring van God op aarde, en de vestiging van zijn koningschap overal op aarde. In tegenstelling tot de tijdloosheid van oosterse religies, verkondigen Gods boodschappers een bepaalde tijd in de toekomst, wanneer de Schepper van hemel en aarde openlijk zal ingrijpen om de levenswijze van de wereld ten einde te brengen. Alle menselijke regeringen, van welke vorm ook, zullen uitgeschakeld worden, en de Zoon van David zal door iedereen erkend worden als de Wereldkoning. Als die tijd eenmaal is gekomen, zullen mensen in vrede met God leven, en zich verheugen over de samenleving van gerechtigheid en welzijn, die zijn tussenkomst in de wereld tot stand heeft gebracht.

Een onbekende psalmist geeft uiting aan deze verwachting van Gods tussenkomst, als hij zegt: *U zult opstaan, U over Sion erbarmen, want het is tijd haar genadig te zijn, want de bepaalde tijd is gekomen (Ps 102:14)*. Deze tijd noemen de profeten 'de dag van de Here', in tegenstelling tot de vele teleurstellende dagen in de geschiedenis dat mensen aan de macht zijn geweest. Met de verkondiging: *er is een dag van de HERE van de heerschen, beuren de profeten hun volk op, en vertroosten hen met de verzekering dat deze maatschappij van ellende en onheil op een door de Here vastgestelde tijd zal ophouden te bestaan.*

De dag van de Here is vooral een openbaring van de majesteit van de Koning van hemel en aarde. De profeet Jesaja stelt een schrikbarende uitstraling van de heerlijkheid van de Here voor, waardoor zondige mensen ontstellen, en zijn als nachtdieren die naar de veiligheid van hun donkere hol vluchten: *Dan kruipt men in de spelonken van de rotsen en in de holen van de grond voor de verschrikking van de HERE en voor de luister van zijn majesteit, wanneer Hij opstaat om de aarde te verschrikken. Te dien dage zal de mens zijn zilveren en gouden afgoden, die hij zich gemaakt had om zich daarvoor neer te buigen, voor de ratten en de vleermuizen werpen, bij zijn vlucht in de rotsholten en in de bergspleten vanwege de verschrikking van de*

HERE en de luister van zijn majesteit, wanneer Hij opstaat om de aarde te verschrikken (Jes 2:19-21).

Het volk Israël in vreselijke nood

Profetieën over de dag van de Here vestigen de aandacht vooral op het volk Israël. Als die dag plotseling aanbreekt, bevindt zich het verbondsvolk in een zeer ernstige crisis. Jeremia beschrijft de kwellende angst met het beeld van een man die als door barensweeën ineenkrimpt: *Want zo zegt de HERE: Angstgeschrei horen wij, schrik en geen heil. Vraagt toch, ziet, of een man baart; waarom zie ik iedere man met zijn handen aan zijn heupen als een barendende en heeft elk gelaat een lijkkeur gekregen? Wee, want groot is die dag, zonder weerga; een tijd van benauwdheid is het voor Jakob (Jer 30:5-7)*. In de loop van haar veelbewogen geschiedenis heeft geen ander volk zoveel pijn, wreedheid en vervolging moeten lijden als Israël. Wanneer de profeet dan zegt dat het leed, dat het op de dag van de HERE meemaakt, 'zonder weerga' is, dan moet de crisis wel zeer ernstig zijn.

Hosea geeft de ernst van de situatie aan, door te vertellen hoe het volk in zijn angst zal verlangen snel door de aarde bedolven te worden: *Zij zullen zeggen tot de bergen: Bedekt ons, en tot de heuvelen: Valt op ons! (Hos 10:8)*. Kan ooit een volk iets erger over zichzelf afroepen? De profeet Amos zegt hierover: *Duisternis zal immers de dag van de HERE zijn en geen licht, ja donker en zonder glans (Am 5:20)*. Even onheilspellend is de voorstelling van Zefanja: *Nabij is de grote dag van de HERE, nabij en hij nadert haastig. Hoort, de dag van de HERE; bitter schreeuwt dan de held. Die dag is een dag van verbolgenheid, een dag van benauwdheid en van angst, een dag van vernieling en van vernietiging, een dag van duisternis en van donkerheid, een dag van wolken en van dikke duisternis, een dag van bazuingsgeschal en van krijgsgeschreeuw tegen de vesterkte steden en tegen de hoektorens. Dan zal Ik de mensen benauwen, zodat zij gaan als blinden, want zij hebben tegen de HERE gezondigd (Zef 1:14-17)*.

Door de leiding van de Geest wisten de profeten in Israël hun beelden op zeer effectieve wijze in woorden te schilderen. Voorzover hun schrikwekkende voorstellingen en apocalyptische taal betrekking hebben op bovennatuurlijke verschijnselen, ligt een nadere uitleg buiten ons vermogen, omdat ze tot nu toe niet behoren tot onze ervaring. Maar in hun profetieën over de dag van de Here, vinden de grote gebeur-

tenissen die zij voorzegden plaats in de wereld die wij kennen. Zij vertellen namelijk wanneer, waar en in welke omstandigheden de HERE Zich op schrikbarende wijze zal manifesteren.

Israël keert terug naar zijn land

Zeer opmerkelijk is dat Jeremia's huiveringwekkende schouwspel van Israëls *tijd van benauwdheid zonder weerga*, het gevolg is van het bijeenbrengen van het lang verstrooide volk in de eindtijd. Wie zou hebben gedacht dat de aanleiding tot zijn schrikbeeld van een in barensood verkerende man, de terugkeer van Gods volk zou zijn? *Want zie, de dagen komen, luidt het woord van de HERE, dat Ik in het lot van mijn volk Israël en Juda een keer breng, zegt de HERE, en hen terugbreng in het land dat Ik aan hun vaders gegeven heb, zodat zij het zullen bezitten* (Jer 30:3). Wat aanvankelijk een einde leek te maken aan eeuwenlang lijden, verstrooiing, vervolging, het van het ene land naar het andere gedreven te worden door volken die hen eerst mishandelen en dan weggagen, lijkt nu een fata morgana, een bittere ontgoocheling.

Deze uitdrukking: *een keer in het lot van Israël brengen*, is ontleend aan een profetie van Mozes. Nog voordat het volk de grens van zijn door God geven land overstak om het in bezit te nemen, sprak Israëls wetgever van de tijd wanneer het daaruit verdreven zou worden: *De HERE zal u verstrooien onder alle naties van het ene einde van de aarde tot het andere ... U zult onder die volken geen rust vinden noch een rustplaats voor uw voetzool; de HERE zal u daar een bevend hart geven, ogen vol heimwee en een kwijnende ziel* (Deut 28:64,65). Maar aan die langdurige toestand zou de Here uiteindelijk een einde maken: *Dan zal de HERE, uw God, in uw lot een keer brengen en Zich over u erbarmen; Hij zal u weer bijeenbrengen uit al de volken, naar wier gebied de HERE, uw God, u verstrooid heeft* (Deut 30:3-4).

Maar als het volk nu meent dat het definitieve einde van hun pelgrimstocht in zicht is gekomen, lijkt hun terugkeer naar eigen land uit te lopen op nog meer lijden dan voorheen. Zoals Amos had gezegd, dat de dag van de Here die licht had moeten brengen, een dag van duisternis blijkt te zijn: *Duisternis zal immers de dag van de HERE zijn en geen licht, ja, donker en zonder glans* (Am 5:20).

De wereldvolken verzamelen zich rond het land Israël

Wanneer wij nader ingaan op deze uiterst merkwaardige wending, blijkt dat de zeer ernstige crisis waarin het teruggekeerde volk zich bevindt, is ontstaan door aanvallende volken. God brengt niet alleen zijn verstrooide volk terug naar het land van zijn voorvaders, maar als zij daar zijn gekomen en zich opnieuw daarin vestigen, brengt Hij ook de wereldvolken daarheen om Israël aan te vallen. Joël geeft deze dubbele verzameling, van zowel Israël als de heidenvolken, duidelijk aan: *Want zie, in die dagen en te dien tijde, wanneer Ik een keer zal brengen in het lot van Juda en van Jeruzalem, zal Ik alle volken verzamelen* (Joël 3:1). De profeet gebruikt dezelfde uitdrukking als Jeremia - *een keer in het lot van Israël brengen* - ontleend aan Mozes' profetie van herstel.

Evenals Israël wordt samengebracht uit alle landen, zo zijn ook de legers die het land Israël binnenvallen uit vele landen samengebracht. God is het die een beroep doet op zowel machtige als kleine volken, om betrokken te worden bij de strijd: *Roept dit uit onder de volken: Heiligt de oorlog, doet de helden opstaan; dat alle krijgslieden aantreden, oprukken! Smeedt uw ploegscharen tot zwaarden en uw snoeimessen tot speren; de zwakke zegge: Ik ben een held. Maakt u op en komt, alle volken van rondom, en verzamelt u* (Joël 3:9-11).

De wereldvolken verzamelen zich rondom Jeruzalem; maar met het oog op wat aldaar zal plaatsvinden, noemt de profeet de plaats ook het dal van Josafat, dat gericht betekent: *Ik zal alle volken verzamelen en afvoeren naar het dal van Josafat, en Ik zal aldaar met hen in het gericht treden ... Laat de volken opstaan en oprukken naar het dal van Josafat, want daar zal Ik zitten om alle volken van rondom te richten ... Menigten, menigten in het dal van de beslissing* (Joël 3:2,12,14).

Hetzelfde toneel zien we ook in het boek van de profeet Zacharia : *Zie, Ik maak Jeruzalem tot een schaal van bedwelmings voor alle volken in het rond ... Te dien dage zal Ik Jeruzalem maken tot een steen, die alle naties moeten heffen ... Te dien dage zal Ik zoeken te verdolgen alle volken die tegen Jeruzalem oprukken ... Dan zal Ik alle volken tegen Jeruzalem ten strijde vergaderen ... Dit zal de plaag zijn, waarmee de HERE alle volken zal treffen, die tegen Jeruzalem zijn uitgerukt ... Allen, die zijn overgebleven van al de volken, die tegen Jeruzalem zijn opgerukt* (Zach. 12:2-3,9; 14:2,12,16).

Ditzelfde tafereel komt ook voor in het boek Openbaring, als onderdeel van zeven plagen die de wereld van de eindtijd zullen teisteren. Hier zijn het onreine geesten welke uitgaan naar de koningen van de gehele wereld, om hen te verzamelen tot de oorlog op de grote dag van de almachtige God (Op 16:14).

De haat van de Arabieren

In deze profetieën van het oprukken van alle volken naar Jeruzalem, wordt in het bijzonder gesproken van de volken rondom Israël; d.w.z. de omringende Arabische volken. In Joëls profetie, bijvoorbeeld, wordt gezegd: *Maakt u op en komt, alle volken van rondom* (Joël 3:11). De profeet noemt eerst Libanon en de Gazastrook: *u Tyrus en Sidon en alle landstreken van Filistea* (v. 4), en vervolgens Jordanië en Egypte: *Egypte zal tot een woestijn worden, en Edom [het huidige Jordanië] tot een woeste wildernis, vanwege het geweld de kinderen van Juda aangedaan, in wier land zij onschuldig bloed hebben vergoten* (v.19).

In zijn profetie van Israëls herstel in het heilige land in de eindtijd, noemt Ezechiël in het bijzonder Edom. Dit ten oosten van Juda wonend volk had zich bij de verwoesting van de natie door Babel verheugd, en de uit Jeruzalem vluchtende Judeeërs opgepakt en naar de Babyloniërs gebracht om vermoord te worden. In Ezechiëls profetie van Israëls herstel in eigen land, worden zij beschuldigd van niet aflatende haat tegen Gods verbondsvolk: *Omdat u een eeuwige vijandschap hebt gekoesterd en u de Israëlieten hebt overgeleverd aan het geweld van het zwaard* (Ezech 35:5). Vanwege deze haat zou God ingrijpen in een oordeel dat tot op de huidige dag nog niet is gekomen: *daarom, zo waar Ik leef, luidt het woord van de Here HERE, met dezelfde toorn en naijver waarmee u hen in uw haat behandeld hebt, zal Ik ook handelen en Mij onder hen doen kennen, wanneer Ik u richten zal. En u zult weten, dat Ik de HERE ben ... zoals u zich verheugt omdat het erfdeel van het huis Israëls verwoest is, zó zal Ik van u een woestijn maken ... En men zal weten, dat Ik de HERE ben* (Ezech 35:5,11,12,15).

Ook in deze tijd geven de Arabieren blijk van dezelfde haat, en koesteren dezelfde intentie Israël uit zijn land te drijven. Een psalm van Asaf geeft de intentie van Israëls huidige buurlanden goed aan:

*Zij zeggen: Komt, laten wij hen als volk verdelgen,
zodat aan de naam van Israël niet meer wordt gedacht.*

*Want zij hebben eensgezind beraadslaagd,
tegen U een verbond gesloten:
de tenten van Edom en de Ismaëlieten,
Moab en de Hagarenen,
Geba, Ammon en Amalek,
Filistea met de inwoners van Tyrus;
zelfs Assur heeft zich bij hen gevoegd* (Ps 83:5-9).

God grijpt in om zijn volk te redden

Bij het zien van dit schouwspel wordt Joël zo ontroerd, dat hij zijn profetie onderbreekt met een gebed. Hij heeft net daarvoor verteld hoe zelfs kleine volken betrokken willen worden bij de strijd tegen Jeruzalem: *de zwakke zegge: Ik ben een held. Zijn verzoek dan is dat de Here zal ingrijpen met Zijn leger: Doe, o HERE, uw helden daarheen afdalen* (Joël 3:10,11). Alsof Hij zijn antwoord op dit dringend verzoek van Joël bekend wil maken, vertelt God later door Zacharia dat Hij bij die gelegenheid inderdaad zal ingrijpen met zijn hemelse legerscharen: *Dan zal de HERE uittrekken om tegen die volken te strijden, zoals Hij vroeger streed, ten dage van de krijg; zijn voeten zullen te dien dage staan op de Olijfberg, die vóór Jeruzalem ligt aan de oostzijde ... En de HERE, mijn God, zal komen, alle heiligen met Hem* (Zach 14:3-5).

In de beschrijving van het onheil dat de aanvallende volken zal treffen, wordt telkens van een zware aardbeving gesproken. Joël gebruikt de taal waarmee Amos eerder een aardbeving had voorspeld: *En de HERE brult uit Sion en verheft zijn stem uit Jeruzalem, zodat hemel en aarde beven* (Joël 3:16). Ezechiëls profetie gaat hier uitvoeriger op in: *Waarlijk, te dien dage zal een zware aardbeving het land van Israël teisteren ... de bergen zullen neerstorten, de bergwanden zullen vallen, elke muur zal ter aarde storten* (Ezech 38:19,20). In Zacharia's profetie lijkt het epicentrum de Olijfberg te zijn, want als Christus terugkomt naar die berg, *en alle engelen met Hem, dan spltijt deze middendoor, oostwaarts en westwaarts, tot een zeer groot dal, en de ene helft van de berg zal noordwaarts wijken en de andere helft zuidwaarts; en u zult de vlucht nemen in het dal van mijn bergen ... zoals u de vlucht genomen hebt voor de aardbeving in de dagen van Uzzia, koning van Juda* (Zach 14:4,5).

De profeten vertellen ook dat de naar Jeruzalem opgerukte volken, als gevolg van Gods ingrijpen, elkaar zullen aanvallen. Jesaja leidt zijn bekende profetie van de Zoon van David, die op zijn troon in Jeruzalem tot in eeuwigheid in gerechtigheid en vrede zal regeren, in met de vernietiging van Israëls vijanden: *Want het juk dat het drukte, en de stang op zijn schouder, de roede van zijn drijver, hebt U verbroken als op Midiansdag (Jes 9:3)*. Hiermee wordt een beroemde dag in Israëls geschiedenis bedoeld, waarop het vanuit het oosten werd aangevallen door een zeer grote menigte van Arabische volken: *Geheel Midian en Amalek en de stammen van het Oosten hadden zich met elkaar verenigd; zij waren overgestoken en hadden zich gelegerd in de vlakke van Jizreël ... Midian nu en Amalek en al de stammen van het oosten lagen in de vlakke, talrijk als sprinkhanen, en hun kamelen waren ontelbaar, talrijk als het zand aan de oever van de zee (Richt 6:33;7:12)*. Tot een gevecht met de Israëlieten is het niet gekomen: *de HERE richtte in de gehele legerplaats het zwaard van de één tegen de ander, zodat het leger in paniek vluchtte (Richt 7:21,22)*.

In zijn profetie van de aardbeving, die in de eindtijd de volken die het land Israël binnenvallen zal straffen, deelt ook Ezechiël mee dat weer zal gebeuren wat op de dag van Midian gebeurde: *Dan zal Ik op al mijn bergen het zwaard tegen hem oproepen, luidt het woord van de Here HERE; het zwaard van de een zal tegen de ander zijn (Ezech 38:21)*. Ditzelfde gevolg van Gods oordeel ontbreekt niet in Zacharia's profetie: *Ja, te dien dage zal er onder hen [de volken, die tegen Jeruzalem zijn uitgerukt] een grote, door de Here bewerkte, ontsteltenis wezen, en ieder zal de hand van een ander grijpen, en ieders hand zal zich tegen die van een ander verheffen (Zach 14:13)*. Door verwarring en wanorde zullen de vijanden van Israël omkomen.

Een gereinigd volk

Niet allen die bij de strijd in Gods land betrokken zijn, zullen daardoor omkomen. Zacharia vertelt dat *allen, die zijn overgebleven van al de volken, die tegen Jeruzalem zijn opgerukt, zullen van jaar tot jaar heentrekken om zich neer te buigen voor de Koning, de HERE van de heerscharen (Zach 14:16)*. Het grote gevolg van Gods ingrijpen zal het wegnemen zijn van de onwetendheid die overal in de wereld heerst. Na een wereldwijde catastrofe te hebben voorzien, die hij met de zondvloed in de tijd van Noach vergelijkt, vertelt Jesaja dat *de HERE van de heerscharen zal Koning zijn op de berg Sion*

en in Jeruzalem (Jes 24:23). Hij wijst op de wereldwijde consequenties hiervan: *En Hij zal op deze berg de sluier vernietigen, die alle naties omsluiert, en de bedekking, waarmee alle volken bedekt zijn (Jes. 25:7)*. Het onvermogen en van de meerderheid van de Joden Jezus van Nazaret als zijn Heiland en Messias te erkennen, schrijft Paulus toe aan een bedekking over hun hart: *Want tot heden toe blijft dezelfde bedekking over de voorlezing van het oude verbond zonder weggenomen te worden, omdat zij slechts in Christus verdwijnt. Ja, tot heden toe ligt, telkens wanneer Mozes voorgelezen wordt, een bedekking over hun hart, maar telkens wanneer iemand zich tot de Here bekeerd heeft, wordt de bedekking weggenomen (2 Kor 3:14-16)*.

Dit is wat op grote schaal zal gebeuren, als gevolg van de zeer dramatische redding van Israël, nadat het lijkt alsof hun vijanden zullen slagen in hun al lang aangekondigde doel de laatste Jood de Middellandse zee in te drijven. In hetzelfde hoofdstuk waarin hij het verdelgen van Israëls vijanden in de eindtijd voorzegt, spreekt Zacharia van de schaamte die over het volk zal komen, met als gevolg zijn inzicht, bekering en reiniging: *Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest van de genade en van de gebeden; zij zullen hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over hem een rouwklacht aanheffen (Zach 12:10)*. In zijn genade zal de HERE een voorziening treffen voor hun geestelijke reiniging: *Te dien dage zal er een bron ontsloten zijn voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem ter ontzondiging en reiniging (Zach 13:1)*. Aldus gaat een eerdere profetie in dit boek in vervulling: *Ik zal op één dag de ongerechtigheid van dit land wegdoen. Te dien dage, luidt het woord van de HERE van de heerscharen, zult u elkaar nodigen onder de wijnstok en onder de vijgenboom — een vaste uitdrukking voor een toestand van vrede en welzijn in het door God geschonken land (Zach 3:9,10)*.

Jesaja vertelt hoe leden van het volk, die in eigen land Gods reddende hand hebben gezien, uitgezonden zullen worden tot hun volksgenoten die nog steeds verstrooid zijn over de aarde, zodat ook zij terugkomen: *En zij zullen al uw broeders brengen uit alle volken als een offer voor de HERE; op paarden en op wagens, op draagstoelen; op muidieren en op snelle kamelen, naar mijn heilige berg ... En ook uit hen zal Ik er nemen tot priesters ... Want zoals de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor mijn aangezicht zullen blijven bestaan, luidt het woord van de HERE, zo zal uw nageslacht en uw naam blijven bestaan (Jes 66:20-22)*.

Uw Koninkrijk kome

Niet alleen de eeuwenlange duisternis waarin het volk Israël heeft geleefd, maar ook die van de hele wereld, zal door Gods openbaring van Zichzelf in Israël plaats maken voor kennis van God en zijn scheppingsdoel. In zijn profetie van de aanval op Israël in de laatste dagen, zegt Ezechiël tot zesmaal toe dat de volken hierdoor God zullen leren kennen: *Ik zal Mij groot en heilig betonen en Mij doen kennen ten aanschouwen van vele volken; en zij zullen weten, dat Ik de HERE ben* (Ezech 38: 23).

Er zijn echter aanduidingen dat de wereldvolken niet meteen zullen begrijpen, dat wat in Israël is gebeurd het werk is van de Schepper van hemel en aarde, die nu in de persoon van zijn Gezalfde, de Christus, Koning over allen zal worden. In één van zijn profetische psalmen openbaart David dat de volken in opstand zullen komen tegen de Wereldkoning:

*De koningen van de aarde scharen zich in slagorde
en de machthebbers spannen samen
tegen de HERE en zijn Gezalfde:
Laat ons hun banden verscheuren
en hun touwen van ons werpen! (Ps 2:2,3).*

Volgens het boek Openbaring zullen tien 'koninkrijken' oorlog voeren tegen het Lam. De beschrijving is ontleend aan Daniël 7, waar blijkt dat de tien uit het vierde (Romeinse) rijk zijn voortgekomen en dus Europees zijn. Hun doel is blijkbaar anders dan dat van de wereldvolken die tegen Israël zijn opgerukt. Bovendien wordt Christus in dit geval vergezeld van zijn trouwe dienaars, die inmiddels uit de doden zijn opgewekt en van Hem Gods gave van eeuwig en volmaakt leven hebben ontvangen: *Dezen zullen oorlog voeren tegen het Lam, maar het Lam zal hen overwinnen — want Hij is de Here der heren en de Koning van de koningen - en zij, die met Hem zijn, de geroepenen en uitverkorenen en gelovigen* (Op 17:14). Oorlog voeren tegen het Lam is iets anders dan Israël in zijn land aanvallen, en het is pas midden in die aanval op Jeruzalem, dat Christus plotseling uit de hemel verschijnt. Wij hebben hier dus blijkbaar te maken met een latere gebeurtenis, na de vernietiging van Israëls vijanden in zijn land.

De dag van de Here breekt aan

In de huidige situatie in het Nabije Oosten zijn de voortekenen te zien van het spoedig aanbreken van de dag van de Here. De profetieën gaven te kennen dat een deel van het lang verstrooide volk terug zou keren naar zijn land; nog steeds niet gelovend in Jezus van Nazaret als zijn Heiland en Messias. In het land dat lange tijd grotendeels onbewoond was, leven nu in de in 1948 opgerichte staat Israël enkele miljoenen Joden. Sindsdien zijn er telkens weer conflicten en oorlogen, als de Arabieren proberen de staat Israël aan te vallen en te vernietigen. In de grond van de zaak is het conflict geen strijd om grondbezit, maar een religieuze strijd. Verreweg de meeste Palestijnen willen een islamitische theocratische staat, en beschouwen de Joodse immigratie als 'de grootste misdaad van de eeuw'. Ongeacht alle pogingen van Joodse zijde tegemoetkomend als maar mogelijk te zijn, zullen de Arabieren nooit tevreden zijn tot zij hun doel hebben bereikt: de verwijdering van de staat Israël uit hun 'heilige' gebied.

Wij leven in een tijd waarin de wereldvolken in een gevaarlijke situatie bereid zijn hun troepen in te zetten om wille van de vrede; zeker als er economische voordelen zijn. Het is niet moeilijk zich een situatie voor te stellen waarin zij zullen menen te moeten ingrijpen tegen Israël. Met hun optreden breekt de dag van de Here aan, en daarmee de verwezenlijking van het eeuwenoude gebed: *Kom, Here Jezus!*

5.

EEN WERELD VAN GERECHTIGHEID EN VREDE

ISRAËLS geloof in God als Schepper van hemel en aarde ging gepaard met grote waardering voor wat Hij heeft geschapen. De geringschatting van het stoffelijke, zo kenmerkend voor de Griekse filosofie, ontbreekt in de Bijbel ten enenmale.

David begint een psalm met de woorden:

O HERE, onze Here,

hoe heerlijk is uw naam op de ganse aarde,

U, die uw majesteit toont aan de hemel.

David staat hier peinzend onder de nachthemel, vol bewondering voor de uitgestrekte schittering van sterren boven hem. Wat is een mens klein in Gods grote hee! En toch heeft God hem over alles op aarde aangesteld:

Aanschouw ik uw hemel, het werk van uw vingers,

de maan en de sterren, die U bereid hebt:

Wat is de mens, dat U hem gedenkt,

en het mensenkind, dat U naar hem omziet?

Toch hebt U hem bijna goddelijk gemaakt,

en hem met heerlijkheid en luister gekroond.

U doet hem heersen over de werken van uw handen,

alles hebt U onder zijn voeten gelegd.

(Ps 8)

Davids woorden weerspiegelen Gods scheppingswoord: *Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen ... over de gehele aarde* (Gen 1:26). De strekking hiervan is te zien in de Griekse vertaling van de woorden van de psalm in de brief aan de Hebreëen: *U hebt hem voor een korte tijd beneden de engelen gesteld*. Hieruit blijkt dat met de woorden: *Laat Ons mensen maken*, God zijn engelen bij zijn scheppingswerk betreft, zoals ook in het boek Job is te lezen:

Waar was u, toen Ik de aarde grondvestte ...

terwijl de morgensterren tezamen juichten,

en al de zonen van God jubelden?

(Job 38:4,7).

Een profetie van de toekomstige wereld

Christus heeft in deze psalm niet zozeer de aanstelling van mensen in het algemeen als heersers op aarde gezien, maar als een profetie van Zichzelf als 'het Mensenkind' bij uitnemendheid. In zijn lofprijzing van de Vader bij de terugkeer van de uitgezonden discipelen, zinspeelt Hij ongetwijfeld op deze psalm, als Hij zegt: *Alle dingen zijn Mij overgegeven door mijn Vader* (Mat 11:27).

De schrijver van de brief aan de Hebreëen gaat hier verder op in. Hij leidt een aanhaling van enkele regels van de psalm in met de woorden: *Want niet aan engelen heeft Hij de toekomstige wereld, waarvan wij spreken, onderworpen. Maar, iemand heeft ergens betuigt, zeggende ...* (Heb 2:5,6). Het zijn dus niet mensen die, als de kroon van Gods schepping, de verantwoordelijkheid van toezicht over de wereld dragen, maar Christus en de zijnen aan wie God de wereld van de toekomst gaat toevertrouwen. Dit blijkt uit het daaropvolgende commentaar: *Want bij dit: alle dingen hem onderworpen, heeft Hij niets uitgezonderd, dat hem niet onderworpen zou zijn. Maar thans zien wij nog niet, dat hem alle dingen onderworpen zijn; maar wij zien Jezus, die voor een korte tijd beneden de engelen gesteld was vanwege het lijden van de dood, opdat Hij door de genade van God voor een ieder de dood zou smaken, met heerlijkheid en eer gekroond* (Heb 2:8,9).

Uit deze geïnspireerde uitleg van de psalm kunnen wij het volgende concluderen:

1. De huidige wereld is aan Gods engelen onderworpen.

2. De psalm is een profetie van de tijd wanneer Gods doel, alles op aarde aan 'de mens' en 'het mensenkind' te vertrouwen, verwezenlijkt zal worden.

3. Dit heeft vooral betrekking op Christus, die als Mens geleefd en geleden heeft, alvorens met heerlijkheid en eer aan Gods rechterhand gekroond te worden, en die als Wereldkoning terug zal komen naar de aarde.

4. Hij zal heerschappij uitoefenen, tezamen met anderen die met Hem in de heerlijkheid en eer van koningen op aarde zullen delen, om alles op aarde tot onderdanigheid aan Gods wil te brengen.

De zonen van God regeren op aarde

Bij de voortzetting van zijn uitleg gaat de schrijver nader in op deze betrokkenheid van Christus' volk. God is voornemens vele zonen tot heerlijkheid te brengen; en Hij doet dit door het lijden en de offerdood van zijn eniggeboren Zoon, *de Leidsman van hun behoudenis*. Tezamen vormen zij een grote familie; en de schrijver doet nogmaals een beroep op de Schrift, om te bewijzen hoe Christus zijn relatie met Gods kinderen aangeeft. De Psalm is dus een profetie van de heerschappij van Gods familie: Christus als de eniggeboren Zoon, en alle andere zonen die door Hem zijn aangenomen, over alles en iedereen op aarde: *Want het voegde Hem, om wie en door wie alle dingen bestaan, dat Hij, om vele zonen tot heerlijkheid te brengen, de Leidsman van hun behoudenis door lijden heen zou volmaken. Want Hij, die heiligt, en zij, die geheilgd worden, zijn allen uit één; daarom schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen* (Heb 2:10,11).

Gods heiligen nemen de macht over

Deze voorstelling van Christus en de zijnen als heersers over de wereld, is het onderwerp van een aantal profetieën over de oprichting van Gods Koninkrijk. Daniël zag in een profetisch gezicht van vier wilde dieren, dat vier grote wereldrijken elkaar zouden opvolgen, totdat God hun alle macht ontnemt. Na hun komen en gaan, ziet Daniël de verschijning van een Mensenzoon, een benaming ontleend aan de bovengenoemde Psalm 8. Hij wordt voor Gods troon in de hemel geleid, om alle regeringsmacht op aarde te ontvangen: *Hij begaf zich tot de Oude van dagen, en men leidde hem voor deze; en hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht, en alle volken, naties en talen dienden hem* (Dan 7:14). Omdat hij niet begreep wat hij zag, vroeg Daniël een engel een verklaring hiervan. Hij kreeg toen te horen dat er vier elkaar opvolgende koninkrijken op aarde zouden komen. Verdere informatie aangaande de Mensenzoon, die van de aarde tot God in de hemel werd geleid om van Hem koninklijke bevoegdheid te ontvangen, werd hem niet gegeven. In plaats daarvan werd tot hem gezegd: *Die grote dieren, die vier, zijn vier koningen die uit de aarde zullen opkomen; daarna zullen de heiligen van de Allerhoogste het koningschap ontvangen, en zij zullen het koningschap bezitten tot in eeuwigheid, ja, tot in eeuwigheid der eeuwigheden* (Dan 7:17,18).

Wat Daniël óók in het gezicht had gezien, was het ontstaan uit het vierde rijk van een macht, afgebeeld als een bijzondere hoorn tussen andere horens op zijn hoofd, die Gods volk zou vervolgen: *Ik zag, dat die horen strijd voerde tegen de heiligen en hen overwon, totdat de Oude van dagen kwam en recht verschaft werd aan de heiligen van de Allerhoogste en de tijd naderde dat de heiligen het koningschap in bezit kregen* (v.21,22). Deze mededeling wordt bij een nadere uitleg omtrent het vierde rijk herhaald: *En het koningschap, de macht en de grootheid van de koninkrijken onder de ganse hemel zal gegeven worden aan het volk van de heiligen van de Allerhoogste: zijn koningschap is een eeuwig koningschap, en alle machten zullen het dienen en gehoorzamen* (v.27). Christus ontvangt alle macht op aarde van God in de hemel en komt later terug. Gods heiligen zullen dan deel hebben aan zijn overname van alle menselijke rijken.

Zorgzame vorsten over de samenleving

Wat deze toekomstige wereldregeerders voor de gewone aardbewoners zullen betekenen, is te zien in één van Jesaja's beschrijvingen van Gods Koninkrijk. Hij leidt deze in met de verkondiging: *Zie, een koning zal regeren in gerechtigheid en vorsten zullen heersen naar het recht* (Jes 32:1). Jesaja had al gesproken van het Vrederijk van de Messias. In tegenstelling tot wat het onderdrukte volk eeuwenlang heeft meegemaakt, zal zijn bestuur billijk en zorgzaam zijn: *Hij zal de geringen in gerechtigheid richten en over de ootmoedigen van het land in billijkheid rechtspreken ... Gerechtigheid zal de gordel van zijn lendenen zijn en trouw de gordel van zijn heupen* (Jes 11:4,5). Na gesproken te hebben over de wreedheden van de veroverende legers van het rijk Assur, had de profeet een blik op de toekomst gericht: *Wanneer het gedaan is met de verdrukker, de vernieling voltooid is, de verwoesters uit het land verdwenen zijn, dan zal op goedertierenheid een troon worden gevestigd en in getrouwheid zal daarop in Davids tent zetelen een, die richt en die het recht zoekt en die zich haast gerechtigheid te oefenen* (Jes 16:4,5; verg Jes 9:3-6). Maar in deze profetie wordt verder de aandacht gevestigd op de 'vorsten', die onder leiding van de Koning bestuurlijke invloed uitoefenen. Jesaja beschrijft het zegenrijke gevolg met een viertal beelden: *Een ieder van hen zal zijn als een beschutting tegen de wind en als een toevlucht tegen de stortbui, als waterstromen in een dorre streek, als de schaduw van een machtige rots in een dorstig land* (Jes 32:2).

Christus en de zijnen zullen ook een geestelijke verandering in de samenleving tot stand brengen. De profeet klaagt zijn volk aan, omdat het blind en doof is: *U doven, hoort, en u blinden, slaat uw ogen op om te zien. Wie is er blind dan mijn knecht en doof als de bode die Ik zend? (Jes 42:18,19).* Niet alleen het volk Israël, maar de gehele wereld verkeert in onwetendheid. Hierin vindt in Gods Koninkrijk een grote verandering plaats. Terwijl de profeet elders van genezing van lichamelijke ziekte spreekt, heeft wat hij hier beschrijft vooral betrekking op geestelijke genezing. Zie hiervoor ook de woorden in hoofdstuk 32: *Dan zullen de ogen van de zienden niet meer verblind zijn en de oren van de horenden zullen opmerken; het hart van de onbezonnenen zal inzicht en kennis verkrijgen, en de tong van de stamelaars zal in staat zijn tot duidelijk spreken (32:3,4).*

Priesters en leraars

Het gezicht dat Daniël had gezien, waarin alle regeringsmacht op aarde aan Christus als de Mensenzoon wordt gegeven, komt in belangrijke opzichten overeen met een gezicht van de apostel Johannes. Hij ziet een verzegelde boekrol die, omdat Hij overwonnen heeft, alleen *de leeuw uit de stam Juda* waardig is uit de hand van de Schepper van alle dingen te ontvangen en te openen. Wat op de rol geschreven staat vertelt hij niet; maar dat de bevoegdheid de zegels te verbreken te maken heeft met zijn koningschap, blijkt uit de lofprijzing van Christus met de woorden: *U bent waardig de boekrol te nemen en haar zegels te openen; want U bent geslacht en U hebt hen voor God gekocht met uw bloed, uit elke stam en taal en volk en natie; en U hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters, en zij zullen als koningen heersen op de aarde (Op 5:9,10).*

Johannes uit zijn eigen lof hierover in de aanhef van dit boek: *Hem, die ons liefheeft en ons uit onze zonden verlost heeft door zijn bloed - en Hij heeft ons tot een koninkrijk, tot priesters voor zijn God en Vader gemaakt - Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigeden! Amen (Op 1:5,6).*

Johannes ziet deze koningen en priesters weer in een later gezicht: *zij werden weder levend en heersten als koningen met Christus, duizend jaren lang ... Dit is de eerste opstanding. Zalig en heilig is hij, die deel heeft aan de eerste opstanding: over hen heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en van Christus zijn en zij zullen met Hem als koningen heersen, die duizend jaren (Op 20:4-6).*

Deze eerste opstanding vindt plaats bij Christus' wederkomst. Zij die waardig bevonden zijn eeuwig leven te ontvangen, worden dus aangesteld als koningen en priesters over de wereld gedurende Christus' Vrederijk. De tweede en laatste opstanding vindt plaats aan het einde hiervan. Daarna zullen er geen sterfelijke mensen op aarde meer zijn, die de koninklijke invloed en priesterlijke begeleiding nodig zullen hebben.

De taak van een priester

Een priester heeft de taak mensen met God te verzoenen: *Hij kan tegemoetkomend zijn jegens de onwetenden en dwalenden, daar hij ook met zwakheid omvallen is (Heb 5:3).* De schrijver van deze woorden laat zien hoe Jezus aan die voorwaarde beantwoordt, door te wijzen op zijn verzoeken en op zijn zielenstrijd in Getsemane: *Hoewel Hij de Zoon was, heeft Hij de gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden (v.8).* In tegenstelling tot hun Heiland, zullen de in Christus' Koninkrijk aangestelde priesters tijdens hun leven in het vlees dikwijls hebben gefaald, en omdat zij zelf zondaars waren die vergeving hebben ontvangen, zullen zij in staat zijn op barmhartige en zorgzame wijze met falende mensen om te gaan.

Gelijk de priesters in Israël zullen ook zij de verantwoordelijkheid dragen het volk aan te sporen in Gods wegen te wandelen. Dit deden de priesters door anderen de wet te leren, en Gods openbaringen door de mond van zijn profeten te bewaren en onder het volk te verspreiden. Zij zullen ook de leraars zijn in Christus' Rijk. Hun dienst zal beantwoorden aan Gods goedkeurende beschrijving van een goede priester in Israël: *Betrouwbaar onderricht in de wet was in zijn mond en ongerechtigheid werd op zijn lippen niet gevonden. In vrede en in oprechtheid wandelde hij met Mij en velen bracht hij van ongerechtigheid terug. Want de lippen van de priester bewaren kennis en uit zijn mond zoekt men onderricht in de wet, want een bode van de HERE van de heerscharen is hij (Mal 2:6,7).* Hiermee zal Jesaja's profetie, die Jezus eens citeerde, in vervulling gaan: *Zij zullen allen door God geleerd worden (Joh 6:45; Jes 54:13): uw leraars zullen zich niet meer verbergen, maar uw ogen zullen uw leraars zien; en wanneer u rechts of wanneer u links zoudt willen gaan, zullen uw oren achter u het woord horen: Dit is de weg, wandelt daarop (Jes 30:20,21).*

Pelgrimsreizen naar Jeruzalem

De plotselinge wederkomst van Christus zal een grote verrassing zijn voor de gehele wereld. Velen die menen christenen te zijn, hebben weinig of geen verwachting van zijn komst; en zij zien ook niet uit naar de oprichting van zijn Koninkrijk op aarde. Nadat Christus gekomen is, en men eenmaal iets van de toestand heeft begrepen, zal er een sterk besef zijn van de dwalingen en de onwetendheid waarin mensen eeuwenlang hebben verkeerd. Jeremia spreekt hierover in een profetisch gebed: *HERE, mijn sterkte en mijn burcht, mijn toevlucht ten dage van de benauwdheid, tot U zullen volken komen van de einden van de aarde en zeggen: Enkel leugen hebben onze vaders bezeten, nietigheid, waaronder niet één, die baat kon brengen (Jer 16:19)*. Al eerder had hij verteld hoe alle volken zich na de wederoprichting van Davids troon naar Jeruzalem zullen begeven: *Te dien tijde zal men Jeruzalem noemen de troon van de HERE, en alle volken zullen zich daarheen verzamelen om de naam van de HERE in Jeruzalem, en zij zullen niet meer wandelen naar de verstoktheid van hun boos hart (Jer 3:17)*.

In een dergelijke profetie in Micha, die ook in het boek Jesaja voorkomt, blijkt dat deze naar Jeruzalem reizende pelgrims graag onderricht willen ontvangen. De toestand is voor hen nieuw en onverwacht, en bij velen leeft het besef dat zij moeten leren: *Volkeren zullen derwaarts heenstromen, en vele naties zullen optrekken en zeggen: Komt, laten wij opgaan naar de berg van de HERE, naar het huis van de God van Jakob, opdat Hij ons lere aangaande zijn wegen en opdat wij zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan en het woord van de HERE uit Jeruzalem (Mic 4:1,2)*.

Een wereld van gerechtigheid en vrede

Het gevolg van Christus' invloed op de samenleving zal vrede en gerechtigheid zijn. Tegen de achtergrond van de snelle opmars van Alexander de Grote, ziet Zacharia Israëls Koning tot zijn stad komen. Echter niet op een oorlogspaar, maar op een ezel (van oudsher een koninklijk rijdier, Richt 5:10). Hij vertelt hoe Hij de oorlogswapens zal vernietigen: *en hij zal de volken vrede verkondigen, en zijn heerschappij zal zich uitstrekken van zee tot zee, en van de Rivier tot het einde van de aarde (Zach 9:9,10)*. Voor een wereld die vreselijke oorlogen heeft meegemaakt, en die nog altijd onder de schaduw van chemische- en kernwapens leeft, zal het afschaffen van alle

oorlogstuig een grote opluchting zijn. En met een einde aan oorlog zal er veiligheid en voorspoed zijn: *Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoeimessen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren. Maar zij zullen zitten, een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom, zonder dat iemand hen opschrikt (Mic 4:3,4)*.

Een grote oogst uit de volken binnengebracht

De apostel Johannes beschrijft in Openbaring een visioen van Christus in Jeruzalem, vergezeld van een grote menigte verlost: *En ik zag en zie, het Lam stond op de berg Sion en met Hem honderdvierenveertigduizend, op wier voorhoofden zijn naam en de naam van zijn Vader geschreven stonden ... Dezen zijn gekocht uit de mensen als eerstelingen voor God en het Lam (Op 14:1-3)*. Hieruit volgt dat aan het eind van Christus' Koninkrijk, bij de tweede opstanding, een grote oogst binnengebracht zal worden. Gezien de gunstige omstandigheden waarin de aardbewoners dan leven, is dit niet verwonderlijk. Mogelijk is dit ook Jakobus' gedachte, als hij schrijft: *Naar zijn raadsbesluit heeft Hij ons voortgebracht door het woord van de waarheid, om in zekere zin eerstelingen te zijn onder zijn schepselen (Jak 1:18)*.

De gemeenschap van Christus' heiligen

In al deze en soortgelijke voorzeggingen van het Koninkrijk van God, dat bij de wederkomst van Christus opgericht zal worden, ontbreekt een beschrijving van het gezamenlijke leven van degenen die uit zijn hand eeuwig leven hebben ontvangen. Jezus zelf heeft het Koninkrijk voorgesteld als een feest: *Velen zullen komen van oost en west en zullen aanliggen met Abraham en Izaak en Jakob in het Koninkrijk van de hemel (Mat 8:11)*; *Ga in tot het feest van uw heer (Mat 25:21)*. Eén van zijn gelijkenissen begint met de woorden: *Het Koninkrijk van de hemel is gelijk aan een koning, die voor zijn zoon een bruiloft aanrichtte (Mat 22:2)*. In het boek Openbaring hoort Johannes een grote schare zeggen: *Halleluja! Want de Here, onze God, de Almachtige, heeft het koningschap aanvaard. Laten wij blij zijn en vreugde bedrijven en Hem de eer geven, want de bruiloft van het Lam is gekomen en zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt. Johannes krijgt van een engel de opdracht: Schrijf: zalig zij, die genodigd zijn tot het bruiloftsmaal van het Lam (Op 19:6-9)*.

Al zulke voorstellingen hebben vooral betrekking op de eerste fase van de totstandkoming van Gods volmaakte familie. Met wat voor dankbaarheid en lof aan de Vader zullen Christus en de zijnen hun eeuwige bevrijding uit de macht van de zonde en de dood vieren! Met betrekking hierop zegt de psalmist:

*Ik zal uw naam aan mijn broeders verkondigen,
in het midden van de gemeente zal ik U lofzingen ...*

*Van U komt mijn lof in een grote gemeente,
mijn geloften zal ik betalen
in de tegenwoordigheid van wie Hem vrezen...*

*Want het Koninkrijk is van de HERE,
Hij is heerser over de volken* (Ps 22:23,26,29).

Het laatste visioen in het boek Openbaring begint met het wegvoeren van Johannes naar een grote en hoge berg, naar aanleiding van de woorden: *Kom hier, ik zal u tonen de bruid, de vrouw van het Lam* (Op 21:9,10). Wat hij ziet is echter geen voorstelling van een persoon: *Hij toonde mij de heilige stad, Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God*. Een stad is een bekend beeld van een samenleving; in dit geval een edele samenleving; want de stad ziet eruit als kostbaar gesteente, kristalhelder diamant en andere edelstenen.

Buiten deze stad bevinden zich de wereldvolken: *En de volken zullen bij haar licht wandelen en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid in haar* (v.24). Wat onrein is moet buiten blijven, en alleen Gods heiligen krijgen toegang tot de stad: *En in haar zal niets onreins binnenkomen, en niemand, die gruwel en leugen doet, maar alleen zij, die geschreven zijn in het levensboek van het Lam* (v.27).

Dat deze heilige samenleving, die als een nieuw Jeruzalem wordt voorgesteld, er gelijktijdig met Christus' wereldwijde Vrederijk zal zijn, blijkt ook uit het bestaan van volken die genezing nodig hebben: *En hij toonde mij een rivier van levenswater, helder als kristal, ontspringende uit de troon van God en van het Lam. Midden op haar straat en aan weerszijden van de rivier staat het levensgeboomte, dat twaalfmaal vrucht draagt, iedere maand zijn vrucht gevende; en de bladeren van het geboomte zijn tot genezing van de volken* (22:1,2).

Nog een aanduiding dat deze stad betrekking heeft op Gods volmaakte familie, wordt in de daaropvolgende beschrijving gegeven: *En de troon*

van God en van het Lam zal daarin zijn en zijn dienstknechten zullen Hem vereren, en zij zullen zijn aangezicht zien en zijn naam zal op hun voorhoofden zijn (v.3,4).

In Jezus' prediking van het evangelie heeft het Koninkrijk van God dus tweeërlei betekenis. Soms spreekt Hij erover zoals profeten in Israël gewoonlijk deden: als een wereldomvattende heerschappij van gerechtigheid en vrede. Zijn discipelen zitten op tronen om bestuurlijk gezag uit te oefenen. Trouwe dienaars ontvangen steden waarover zij gaan regeren. In Christus' beloften in de zeven brieven aan de gemeente geeft Hij de overwinnaars macht over de heidenen, en het voorrecht met Hem op zijn koninklijke troon te zitten.

Daartegenover spreekt Hij van gelovigen die van oost en west komen om het Koninkrijk in te gaan, waar zij met de aartsvaders van Israël feestvieren. Eén van de zaligsprekeningen in de Bergrede stelt het toekomstige leven van Gods kinderen hier op aarde voor: *Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven* (Mat 5:5). De andere zaligsprekeningen gaan over de geestelijke zegeningen die zij dan zullen ontvangen: *zij zullen vertroost worden ... zij zullen verzadigd worden ... hun zal barmhartigheid geschieden ... zij zullen God zien ... zij zullen Gods kinderen genoemd worden*.

Maar hoe graag wij ook een glimp zouden opvangen van de heerlijkheid, die de zonen van God zullen ervaren, wij zien thans door een spiegel. Ondanks al Gods openbaringen door profeten en apostelen blijft het woord door Jesaja van kracht:

Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen, die Hem liefhebben (1 Kor 2:9).

